

ΕΘΝΙΚΟ
ΚΕΝΤΡΟ
ΔΗΜΟΣΙΑΣ
ΔΙΟΙΚΗΣΗΣ &
ΑΥΤΟΔΙΟΙΚΗΣΗΣ

ΜΕΛΕΤΗ ΑΝΑΔΙΑΡΘΡΩΣΗΣ ΤΗΣ ΤΟΠΙΚΗΣ ΑΥΤΟΔΙΟΙΚΗΣΗΣ ΤΗΣ ΚΥΠΡΙΑΚΗΣ ΔΗΜΟΚΡΑΤΙΑΣ

ΠΑΡΑΔΟΤΕΟ 4 (ΠΕ4): ΕΠΙΧΕΙΡΗΣΙΑΚΟΣ
ΣΧΕΔΙΑΣΜΟΣ ΑΝΑΔΙΑΡΘΡΩΣΗΣ ΤΗΣ ΤΟΠΙΚΗΣ
ΑΥΤΟΔΙΟΙΚΗΣΗΣ ΣΤΗΝ ΚΥΠΡΙΑΚΗ ΔΗΜΟΚΡΑΤΙΑ.

21/12/2009

Πίνακας περιεχομένων

A. ΕΙΣΑΓΩΓΗ	4
B. ΣΤΡΑΤΗΓΙΚΗ ΚΑΙ ΠΡΟΓΡΑΜΜΑ ΜΕΤΑΡΡΥΘΜΙΣΗΣ.....	5
B. 1. ΤΟ ΟΡΑΜΑ ΤΗΣ ΚΥΠΡΙΑΚΗΣ ΑΥΤΟΔΙΟΙΚΗΣΗΣ	5
B.2. ΟΙ ΑΡΧΕΣ ΚΑΙ ΟΙ ΣΤΟΧΟΙ ΤΟΥ ΠΡΟΓΡΑΜΜΑΤΟΣ ΜΕΤΑΡΡΥΘΜΙΣΗΣ	5
B. 3. Η ΣΤΡΑΤΗΓΙΚΗ ΤΟΥ ΠΡΟΓΡΑΜΜΑΤΟΣ ΜΕΤΑΡΡΥΘΜΙΣΗΣ	8
B.3.1. ΧΑΡΑΚΤΗΡΙΣΤΙΚΑ ΤΗΣ ΣΤΡΑΤΗΓΙΚΗΣ ΓΙΑ ΤΗΝ ΜΕΤΑΡΡΥΘΜΙΣΗ	12
B.3.2. ΜΕΤΑΡΡΥΘΜΙΣΤΙΚΕΣ ΤΕΧΝΙΚΕΣ	13
B.3.3. ΑΞΙΟΛΟΓΗΣΗ ΤΗΣ ΣΤΡΑΤΗΓΙΚΗΣ ΩΣ ΤΗΣ ΒΕΛΤΙΣΤΗΣ ΔΥΝΑΤΗΣ.....	15
B. 4. ΦΑΣΕΙΣ ΚΑΙ ΠΕΡΙΕΧΟΜΕΝΟ ΤΟΥ ΠΡΟΓΡΑΜΜΑΤΟΣ ΜΕΤΑΡΡΥΘΜΙΣΗΣ	15
B.4.1. ΠΡΟΠΑΡΑΣΚΕΥΑΣΤΙΚΗ ΦΑΣΗ (2010 – 2011)	15
B.4.2. Α΄ ΦΑΣΗ ΤΟΥ ΠΡΟΓΡΑΜΜΑΤΟΣ (2012 – 2016)	18
B. 4.3. Β΄ ΦΑΣΗ ΤΟΥ ΠΡΟΓΡΑΜΜΑΤΟΣ (2017 – 2021).....	19
B.5. ΤΑ ΥΠΟΠΡΟΓΡΑΜΜΑΤΑ ΚΑΙ ΤΑ ΜΕΤΡΑ ΤΟΥ ΠΡΟΓΡΑΜΜΑΤΟΣ ΜΕΤΑΡΡΥΘΜΙΣΗΣ	19
B.6. ΧΡΟΝΟΔΙΑΓΡΑΜΜΑ	24
B.7. ΟΡΓΑΝΩΣΗ ΤΗΣ ΔΙΑΒΟΥΛΕΥΣΗΣ – ΕΠΙΚΟΙΝΩΝΙΑ – ΣΥΝΕΡΓΕΙΕΣ	25
B.7.1. ΆΞΟΝΕΣ ΔΙΑΣΦΑΛΙΣΗΣ ΤΗΣ ΝΟΜΙΜΟΠΟΙΗΣΗΣ ΚΑΙ ΥΠΟΣΤΗΡΙΞΗΣ ΤΗΣ ΜΕΤΑΡΡΥΘΜΙΣΗΣ.	26
B.8. ΔΙΟΙΚΗΣΗ – ΠΑΡΑΚΟΛΟΥΘΗΣΗ – ΑΞΙΟΛΟΓΗΣΗ ΠΡΟΓΡΑΜΜΑΤΟΣ.....	28
Γ. ΕΠΙΧΕΙΡΗΣΙΑΚΟ ΣΧΕΔΙΟ ΜΕΤΑΡΡΥΘΜΙΣΗΣ	30
Γ.1. ΠΕΡΙΕΧΟΜΕΝΟ ΤΟΥ ΕΠΙΧΕΙΡΗΣΙΑΚΟΥ ΣΧΕΔΙΟΥ	30
Γ.1.1. ΟΡΙΖΟΝΤΙΕΣ ΔΡΑΣΕΙΣ ΚΑΙ ΠΡΟΓΡΑΜΜΑΤΑ	30
Γ.1.1.2. ΤΟΜΕΑΚΕΣ ΔΡΑΣΕΙΣ ΚΑΙ ΠΡΟΓΡΑΜΜΑΤΑ	34
Γ.2. ΟΡΓΑΝΩΣΗ ΤΗΣ ΔΙΑΒΟΥΛΕΥΣΗΣ – ΕΠΙΚΟΙΝΩΝΙΑ – ΣΥΝΕΡΓΕΙΕΣ ΔΙΟΙΚΗΣΗ – ΠΑΡΑΚΟΛΟΥΘΗΣΗ – ΑΞΙΟΛΟΓΗΣΗ ΤΟΥ ΕΠΙΧΕΙΡΗΣΙΑΚΟΥ ΣΧΕΔΙΟΥ	38

ΠΑΡΑΡΤΗΜΑ

ΤΕΧΝΙΚΑ ΔΕΛΤΙΑ

Οι Κυριότερες Συντομογραφίες

ΑΤΑ	Αρχές Τοπικής Αυτοδιοίκησης
G.I.S.	Geographical Information System (Γεωγραφικό Σύστημα Πληροφοριών)
ΕΕ ή Ε.Ε.	Ευρωπαϊκή Ένωση
ΕΣΠΑ	Εθνικό Στρατηγικό Πλαίσιο Αναφοράς
Ε.Ε.Τ.Α.Α.	Ελληνική Εταιρεία Τοπικής Ανάπτυξης και Αυτοδιοίκησης
Μ.Μ.Ε.	Μέσα Μαζικής Ενημέρωσης
ΟΟΣΑ	Οργανισμός Οικονομικής Συνεργασίας και Ανάπτυξης
Σ.Σ.Α.	Στρατηγική Σχέδιο Ανάπτυξης
ΤΠΕ	Τεχνολογίες της Πληροφορίας και Επικοινωνίας

A. ΕΙΣΑΓΩΓΗ

Η Ένωση Δήμων Κύπρου και η Ένωση Κοινοτήτων Κύπρου, στο πλαίσιο της συντεταγμένης και επιστημονικά τεκμηριωμένης κοινής τους προσπάθειας για την αναβάθμιση της Τοπικής Αυτοδιοίκησης στην Κύπρο, ανέθεσαν στο Εθνικό Κέντρο Δημόσιας Διοίκησης και Αυτοδιοίκησης (ΕΚΔΔΑ) την εκπόνηση Μελέτης για την αναδιάρθρωση της Τοπικής Αυτοδιοίκησης της Κυπριακής Δημοκρατίας.

Σύμφωνα με τη Σύμβαση που υπογράφηκε «Σκοπός του έργου είναι ο εντοπισμός των αδυναμιών του υφιστάμενου συστήματος Τοπικής Αυτοδιοίκησης της Κυπριακής Δημοκρατίας, οι οποίες δρουν ανασταλτικά στην ικανότητά του να ανταποκριθεί στις σύγχρονες απαιτήσεις για αποτελεσματικές λειτουργίες προς τον πολίτη με τον πλέον άμεσο και αποδοτικό τρόπο. Επίσης, στόχος είναι να υποδειχθούν τεκμηριωμένα οι απαραίτητες θεσμικές αλλαγές, ώστε να καταστεί ικανή η Τοπική Αυτοδιοίκηση να καλύψει την υφιστάμενη σήμερα αδυναμία της. Η προτεινόμενη από τη μελέτη αναδιάρθρωση της Τοπικής Αυτοδιοίκησης θα πρέπει να εξασφαλίζει τη βελτίωση και τον εκσυγχρονισμό της λειτουργικότητάς της, καθώς επίσης την επιθυμητή λειτουργική αυτοτέλεια συνδεδεμένη με την οικονομική της αυτοτέλεια».

Ήδη εκπονήθηκαν και παραδόθηκαν από το ΕΚΔΔΑ τα ακόλουθα τρία Παραδοτέα της Μελέτης:

Παραδοτέο 1 (ΠΕ1): «Ανάλυση της υφιστάμενης κατάστασης της Τοπικής Αυτοδιοίκησης στην Κυπριακή Δημοκρατία»

Παραδοτέο 2 (ΠΕ2): «Ανάδειξη ελλειμμάτων εκσυγχρονισμού της Τοπικής Αυτοδιοίκησης στην Κυπριακή Δημοκρατία»

Παραδοτέο 3 (ΠΕ3): «Προτάσεις των επιθυμητών προτύπων επίδοσης (benchmarking) της Τοπικής Αυτοδιοίκησης στην Κυπριακή Δημοκρατία»

Με βάση τα Παραδοτέα αυτά εκπονήθηκε το παρόν Παραδοτέο 4 (ΠΕ4) «Επιχειρησιακός σχεδιασμός αναδιάρθρωσης της Τοπικής Αυτοδιοίκησης στην Κυπριακή Δημοκρατία», το οποίο περιλαμβάνει τη Στρατηγική και το Επιχειρησιακό Σχέδιο Μεταρρύθμισης της Τοπικής Αυτοδιοίκησης της Κυπριακής Δημοκρατίας.

B. ΣΤΡΑΤΗΓΙΚΗ ΚΑΙ ΠΡΟΓΡΑΜΜΑ ΜΕΤΑΡΡΥΘΜΙΣΗΣ

B. 1. ΤΟ ΟΡΑΜΑ ΤΗΣ ΚΥΠΡΙΑΚΗΣ ΑΥΤΟΔΙΟΙΚΗΣΗΣ

Στο πλαίσιο των ευρύτερων στόχων της Κύπρου, που είναι η επίλυση του εθνικού ζητήματος και η ενίσχυση της ευρωπαϊκής της πορείας –μέσω της διεύρυνσης της ανταγωνιστικότητας της κυπριακής οικονομίας με ταυτόχρονη διασφάλιση της εδαφικής και κοινωνικής συνοχής–, το όραμα της Κυπριακής Τοπικής Αυτοδιοίκησης είναι η ουσιαστική ενίσχυσή της, ώστε να διευρύνει τον ρόλο της στο πολιτικό και στο διοικητικό σύστημα της Κυπριακής Δημοκρατίας και ειδικότερα :

- να συμμετέχει ενεργότερα στην οικονομική, κοινωνική και πολιτιστική ανάπτυξη και την προστασία του περιβάλλοντος και επομένως στην αειφόρο ανάπτυξη της χώρας και
- να προσφέρει περισσότερες και καλύτερες υπηρεσίες στους πολίτες.

Η ενίσχυση της Κυπριακής Τοπικής Αυτοδιοίκησης προϋποθέτει **την Αποκέντρωση** και στηρίζεται στην κοινή θέληση των κεντρικών αρχών και των τοπικών αρχών της Κύπρου, οι οποίες θα επιδιώξουν τον σχεδιασμό και την εφαρμογή ενός **«Δεκαετούς Προγράμματος Μεταρρύθμισης της Τοπικής Αυτοδιοίκησης»** με την ευρύτερη δυνατή πολιτική και κοινωνική συναίνεση.

B.2. ΟΙ ΑΡΧΕΣ ΚΑΙ ΟΙ ΣΤΟΧΟΙ ΤΟΥ ΠΡΟΓΡΑΜΜΑΤΟΣ ΜΕΤΑΡΡΥΘΜΙΣΗΣ

Οι αρχές στις οποίες βασίζεται το «Δεκαετές Πρόγραμμα Μεταρρύθμισης της Τοπικής Αυτοδιοίκησης» είναι οι ακόλουθες:

- η αρχή της εγγύτητας παροχής των υπηρεσιών στους πολίτες
- η αρχή της προσβασιμότητας των υπηρεσιών (οι πολίτες ανεξάρτητα από το εισόδημα, την εθνικότητα, το φύλο, τη θρησκεία έχουν την ίδια πρόσβαση στις υπηρεσίες)
- η αρχή της ποιότητας των υπηρεσιών (οι πολίτες απολαμβάνουν το ίδιο υψηλό επίπεδο υπηρεσιών)
- η αρχή της καθολικότητας (οι υπηρεσίες αυτές βρίσκονται παντού)
- η αρχή της επικουρικότητας στις σχέσεις κεντρικής διοίκησης και τοπικής αυτοδιοίκησης

- η αρχή της διασφάλισης ισότιμου επιπέδου διοικητικής ικανότητας και αποτελεσματικότητας δράσης των Τοπικών Αρχών.
- η αρχή της λαϊκής συμμετοχής στις τοπικές υποθέσεις

Οι βασικοί στόχοι του «Δεκαετούς Προγράμματος Μεταρρύθμισης της Τοπικής Αυτοδιοίκησης» είναι οι ακόλουθοι:

Η αποκέντρωση και η ανασυγκρότηση και ενδυνάμωση της τοπικής αυτοδιοίκησης :

- Η δομική ανασυγκρότηση της τοπικής αυτοδιοίκησης μέσω νέων οργανωτικών σχημάτων και συμβασιακών πολιτικών.
- Η βελτίωση του συστήματος διακυβέρνησης της τοπικής αυτοδιοίκησης.
- Η διασφάλιση της διοικητικής και της οικονομικής αυτοτέλειας (αυτονομίας) της τοπικής αυτοδιοίκησης.
- Η εξασφάλιση της επάρκειας του προσωπικού της τοπικής αυτοδιοίκησης και η ενίσχυση της υλικοτεχνικής υποδομής της.
- Η αποκέντρωση εξουσιών και λειτουργιών με τη σταδιακή μεταφορά συγκροτημένων δομών στην τοπική αυτοδιοίκηση (αρμοδιοτήτων, προσωπικού, πόρων, υλικοτεχνικής υποδομής) και η αξιοποίηση του θεσμού των μακροχρόνιων προγραμματικών συμβάσεων κράτους – τοπικής αυτοδιοίκησης.

Ο λειτουργικός εκσυγχρονισμός και η βελτίωση της διοίκησης και του ανθρώπινου δυναμικού της τοπικής αυτοδιοίκησης

- Ο λειτουργικός εκσυγχρονισμός και η βελτίωση της διοίκησης (management) και της διοικητικής ικανότητας της τοπικής αυτοδιοίκησης.
- Η δημιουργία δικτύου δομών και υπηρεσιών ηλεκτρονικής διακυβέρνησης (e-government) με τη συμμετοχή της τοπικής αυτοδιοίκησης στην ανάπτυξη και στη διοίκηση του.

- Η ανάπτυξη του ανθρώπινου δυναμικού μέσω της βελτίωσης των πολιτικών προσωπικού, της επιμόρφωσης και της συστηματοποιημένης αναβάθμισης των δεξιοτήτων και των ικανοτήτων του.

Η διεύρυνση του ρόλου της τοπικής αυτοδιοίκησης

- Η δημιουργία ή/και διεύρυνση των θεσμών συμμετοχής της τοπικής αυτοδιοίκησης στο σχεδιασμό και την εφαρμογή των δημόσιων πολιτικών, του χωροταξικού και του πολεοδομικού σχεδιασμού και των αναπτυξιακών προγραμμάτων.
- Η διεύρυνση του ρόλου της τοπικής αυτοδιοίκησης στον εκσυγχρονισμό της βασικής υποδομής των πόλεων και των χωριών, στην προστασία του περιβάλλοντος και τη βιώσιμη τοπική ανάπτυξη, στην παροχή κοινωνικών υπηρεσιών (ιδιαίτερα στις κοινωνικές ομάδες με αυξημένες ανάγκες) και στη βελτίωση της ποιότητας ζωής των κατοίκων.

Η αναβάθμιση των σχέσεων της τοπικής αυτοδιοίκησης με το κράτος και τους πολίτες

- Η διασύνδεση (networking) των υπηρεσιών της δημόσιας διοίκησης και της τοπικής αυτοδιοίκησης σε τοπικό, επαρχιακό και κεντρικό επίπεδο και η ενίσχυση του «μονοθυρικού» προτύπου εξυπηρέτησης των πολιτών (one stop shop).
- Η διασύνδεση μεταξύ των δημόσιων, των εθελοντικών και των κερδοσκοπικών οργανώσεων παροχής υπηρεσιών στους πολίτες, ώστε να υπάρχει καλύτερη εξυπηρέτησή τους.
- Η ενίσχυση των θεσμών διαφάνειας, διαβούλευσης, λογοδοσίας και συμμετοχής των πολιτών στις διαδικασίες τοπικής ανάπτυξης και τοπικής διοίκησης.
- Η βελτίωση της ποιότητας και η επέκταση της παροχής υπηρεσιών προς τους πολίτες και τις επιχειρήσεις

Η βελτίωση του κανονιστικού πλαισίου, της επιτελικής υποστήριξης της τοπικής αυτοδιοίκησης και του ελέγχου της νομιμότητας

- Η απλοποίηση και κωδικοποίηση του ισχύοντος νομοθετικού και ρυθμιστικού πλαισίου και η τροποποίηση και συμπλήρωσή του σύμφωνα με τις απαιτήσεις του Προγράμματος Μεταρρύθμισης.
- Η θέσπιση μηχανισμών ολοκληρωμένου και σφαιρικού σχεδιασμού, ελέγχου και αξιολόγησης των παρεχόμενων υπηρεσιών (ώστε όλοι οι πολίτες της Κυπριακής Δημοκρατίας να απολαμβάνουν ίδιο επίπεδο υπηρεσιών) και η ενίσχυση των μηχανισμών ελέγχου της νομιμότητας και της οικονομικής διαχείρισης της τοπικής αυτοδιοίκησης.

Η εκπόνηση ενός νέου αναπτυξιακού και χωροταξικού πλαισίου της τοπικής αυτοδιοίκησης

- Η εκπόνηση του «Εθνικού Σχεδίου Τοπικής Ανάπτυξης» (ακόμη και αν καθυστερήσει η εκπόνηση του «Σχεδίου για τη Νήσο» και του Εθνικού Χωροταξικού για τη Νήσο). Κυριότερος στόχος του Εθνικού Σχεδίου Τοπικής Ανάπτυξης θα είναι η διατήρηση του πληθυσμού της υπαίθρου και η αντιστροφή της αστυφιλίας.
- Η χωροθέτηση των γεωγραφικών περιοχών που θα αποτελέσουν τη γεωγραφική βάση της τοπικής αυτοδιοίκησης.
- Η εκπόνηση ενός «Τοπικού (Αναπτυξιακού) Σχεδίου» σε καθεμία από αυτές τις γεωγραφικές περιοχές, με βάση το «Εθνικό Σχέδιο Τοπικής Ανάπτυξης».

Η συγκρότηση Επαρχιακών Συμβουλίων με αιρετούς εκπροσώπους της τοπικής αυτοδιοίκησης.

- Η θεσμοθέτηση Επαρχιακών Συμβουλίων με την συμμετοχή αιρετών εκπροσώπων της τοπικής αυτοδιοίκησης και με βασική αποστολή, τη συμμετοχή στον αναπτυξιακό προγραμματισμό, το συντονισμό των ζητημάτων υπερτοπικής σημασίας και την εναρμόνιση των σχεδιασμών.

B. 3. Η ΣΤΡΑΤΗΓΙΚΗ ΤΟΥ ΠΡΟΓΡΑΜΜΑΤΟΣ ΜΕΤΑΡΡΥΘΜΙΣΗΣ

Στρατηγική του Προγράμματος Μεταρρύθμισης (ή «Στρατηγική Μεταρρύθμισης») είναι η μεσοπρόθεσμη και προγραμματισμένη σειρά διαδοχικών αλλαγών του πολιτικού και του διοικητικού συστήματος της Κύπρου σε κεντρικό, επαρχιακό και τοπικό επίπεδο, με βάση τις παραπάνω αρχές και στόχους και με κατεύθυνση τη διασφάλιση της ευρύτερης δυνατής πολιτικής και κοινωνικής συναίνεσης.

Για το λόγο αυτό το Πρόγραμμα Μεταρρύθμισης περιλαμβάνει μια Προπαρασκευαστική Φάση (2010–2011) και δυο κύριες Φάσεις (Α΄ και Β΄) που αντιστοιχούν στις επόμενες δυο δημοτικές θητείες (2012–2016 και 2017–2021). Στην Α΄ Φάση εφαρμόζεται το πρώτο σενάριο (βελτίωσης) και το δεύτερο σενάριο (μετεξέλιξης) που προβλέπει το Παραδοτέο 3 και στη Β΄ Φάση το τρίτο σενάριο (ριζικής αλλαγής – αναδιάρθρωσης). Στη συνέχεια παρατίθεται συνοπτικά το περιεχόμενο των Φάσεων αυτών, το οποίο αναλύεται στην παράγραφο 4.

Η Προπαρασκευαστική Φάση περιλαμβάνει τον διάλογο που θα οργανωθεί από την Κυβέρνηση, την Ένωση Δήμων Κύπρου και την Ένωση Κοινοτήτων Κύπρου, από τις αρχές του 2010 μέχρι τις βουλευτικές εκλογές του Μαΐου 2011. Εκτιμάται ότι στα πλαίσια του διαλόγου αυτού μπορεί να συμφωνηθεί ένα «Κοινό Προγραμματικό Πλαίσιο» των πολιτικών κομμάτων της Κύπρου, ώστε να δεσμευτούν προεκλογικά τα πολιτικά κόμματα με αυτό το πλαίσιο, προκειμένου η Βουλή που θα προκύψει από της εκλογές του Μαΐου 2011 να ψηφίσει με τη μεγαλύτερη δυνατή πλειοψηφία το Πρόγραμμα Μεταρρύθμισης και ειδικότερα τη νομοθέτηση και τη χρηματοδότηση της Α΄ Φάσης του.

Ως πρώτο βήμα της Στρατηγικής Μεταρρύθμισης επιλέγεται ο ενιαίος και συνολικός χωροταξικός σχεδιασμός και αναπτυξιακός προγραμματισμός της περιφερειακής και τοπικής ανάπτυξης (τόσο των αστικών περιοχών όσο και της υπαίθρου) και για το λόγο αυτό εκπονείται το «Εθνικό Σχέδιο Τοπικής Ανάπτυξης», χωροθετούνται οι γεωγραφικές περιοχές που θα αποτελέσουν τη γεωγραφική βάση της τοπικής αυτοδιοίκησης και εκπονούνται τα «Τοπικά (Αναπτυξιακά) Σχέδια» σε καθεμία από αυτές τις γεωγραφικές περιοχές, με βάση το «Εθνικό Σχέδιο Τοπικής Ανάπτυξης».

Κάθε γεωγραφική περιοχή μπορεί να αποτελείται από ένα μεγάλο Δήμο ή από ένα μεγάλο Δήμο και μικρότερους γειτονικούς Δήμους ή/και Κοινότητες ή από ομάδα Δήμων ή από ομάδα Κοινοτήτων. Το βασικό κριτήριο για τη χωροθέτηση των γεωγραφικών περιοχών είναι η συγκρότηση ανθρωπογεωγραφικών ενοτήτων που έχουν ικανό μέγεθος, ώστε στο πλαίσιο κάθε γεωγραφικής περιοχής (αστικής ή της υπαίθρου) να μπορεί να οργανωθεί ο προγραμματισμός της τοπικής ανάπτυξης και η παροχή των βασικών υπηρεσιών στους πολίτες. Με αυτήν ακριβώς την έννοια κάθε γεωγραφική περιοχή μπορεί να ονομαστεί και «Νέα Πόλη».

Σε κάθε γεωγραφική περιοχή προβλέπεται από το νόμο να συγκροτηθεί ένας «Σύνδεσμος ΑΤΑ», ο οποίος μπορεί να ονομαστεί και «Σύγχρονο Σύμπλεγμα», που αναλαμβάνει να ασκήσει τις αρμοδιότητες που δεν μπορούν να ασκήσουν οι ΑΤΑ – μέλη

του. Ο Σύνδεσμος ΑΤΑ αποτελεί αυτοτελές νομικό πρόσωπο δημοσίου δικαίου, στο Διοικητικό Συμβούλιο του οποίου συμμετέχουν αιρετοί εκπρόσωποι των ΑΤΑ – μελών του. Η επιλογή αυτής της μορφής διαδημοτικής, δημοκοινοτικής και διακοινοτικής συνεργασίας επιχειρεί να αξιοποιήσει την υπάρχουσα θετική εμπειρία από το θεσμό των συμπλεγματοποιήσεων, αλλά να υπερβεί την αρνητική εμπειρία από την πολλαπλότητα των μορφών συμπλεγματοποίησης και την αποσπασματικότητα αρκετών συμπλεγματοποιήσεων. Ειδικά στα αστικά συγκροτήματα οι Σύνδεσμοι ΑΤΑ αναλαμβάνουν υπερτοπικές λειτουργίες των αστικών συγκροτημάτων.

Σε κάθε Επαρχία συγκροτείται Επαρχιακό Συμβούλιο με αιρετούς εκπροσώπους των Δήμων και των Συνδέσμων ΑΤΑ της Επαρχίας, προκειμένου να αναλάβει ουσιαστικό συμμετοχικό ρόλο στον αναπτυξιακό προγραμματισμό σε επαρχιακό επίπεδο να αναλάβει τον συντονισμό των ΑΤΑ σε ζητήματα υπερτοπικής σημασίας και να αναλάβει σταδιακά να εποπτεύει τις υπηρεσίες και τους φορείς της τοπικής αυτοδιοίκησης υπερτοπικής κλίμακας (π.χ. τα Συμβούλια υδατοπρομηθειών, αποχέτευσης, διαχείρισης στερεών αποβλήτων και σκυβάλων). Στο Επαρχιακό Συμβούλιο μπορεί να συμμετέχουν και κρατικοί λειτουργοί, ως εκπρόσωποι της κεντρικής και της επαρχιακής διοίκησης.

Το σύνολο των νέων κανονιστικών ρυθμίσεων μαζί με την κωδικοποίηση των υπαρχουσών διατάξεων συνθέτουν το νέο ενιαίο «Κώδικα Τοπικής Αυτοδιοίκησης» (στον οποίο ενοποιούνται οι περί δήμων και κοινοτήτων νόμοι).

Στις δημοτικές εκλογές του Δεκεμβρίου 2011 εκλέγονται οι Δήμαρχοι και τα Δημοτικά Συμβούλια, οι Κοινοτάρχες και τα Κοινοτικά Συμβούλια, οι οποίοι εντός τακτού χρονικού διαστήματος (π.χ. ενός μηνός) εκλέγουν τα Επαρχιακά Συμβούλια και τα Διοικητικά Συμβούλια των Συνδέσμων ΑΤΑ. Εναλλακτικά, τα Επαρχιακά Συμβούλια και τα Διοικητικά Συμβούλια των Συνδέσμων ΑΤΑ συγκροτούνται με τη συμμετοχή εκπροσώπων της τοπικής αυτοδιοίκησης, όπως θα ορίζεται στο νέο Κώδικα της Τοπικής Αυτοδιοίκησης.

Στη διάρκεια της πρώτης δημοτικής θητείας (2012–2016) εφαρμόζεται η Α΄ Φάση του Προγράμματος που αφορά τα όργανα και τις υπηρεσίες των ΑΤΑ και των Συνδέσμων ΑΤΑ. Επίσης, δίνονται ισχυρά νομικό-πολιτικά, διοικητικά και οικονομικά κίνητρα για τη συνένωση των ΑΤΑ κάθε «Νέας Πόλης» σε Νέο Δήμο.

Βασικά συστατικά στοιχεία του Προγράμματος Μεταρρύθμισης είναι ο σχεδιασμός κατά την Προπαρασκευαστική Φάση και η εφαρμογή κατά την Α΄ Φάση του Προγράμματος, ειδικών επιμέρους προγραμμάτων για τη βελτίωση των οικονομικών της τοπικής αυτοδιοίκησης, για την οργάνωση των Συνδέσμων ΑΤΑ και στη συνέχεια των Νέων Δήμων,

για την εισαγωγή της ηλεκτρονικής διακυβέρνησης στην τοπική αυτοδιοίκηση και την ανάπτυξη του ανθρώπινου δυναμικού της.

Στο τέλος της περιόδου αυτής (περί το 2015) αξιολογούνται τα αποτελέσματα του Προγράμματος Μεταρρύθμισης και η Κυβέρνηση εισηγείται στη Βουλή που θα προκύψει από τις εκλογές του Μαΐου του 2016 τη νομοθέτηση και τη χρηματοδότηση της Β΄ Φάσης του.

Εφόσον η πλειοψηφία των ΑΤΑ έχει συγκροτήσει Νέους Δήμους, με το νόμο καθίσταται η συνένωση υποχρεωτική και για τις υπόλοιπες ΑΤΑ (με τήρηση των προϋποθέσεων του Ευρωπαϊκού Χάρτη Τοπικής Αυτονομίας). Σε κάθε Νέο Δήμο διασφαλίζεται η ενδοδημοτική αποκέντρωση με τη συγκρότηση πολιτικο-διοικητικής οντότητας (αιρετού οργάνου και υπηρεσίας) σε κάθε συνενούμενο Δήμο καθώς και σε κάθε Κοινότητα που έχει έναν ελάχιστο πληθυσμό (π.χ. άνω των 200 κατοίκων)¹ και ένα μονοπρόσωπο αιρετό όργανο στις υπόλοιπες ΑΤΑ (π.χ. πάρεδρος).

Στη διάρκεια της δεύτερης δημοτικής θητείας (2017–2021) εφαρμόζεται η Β΄ Φάση του Προγράμματος που αφορά κυρίως τα όργανα και τις υπηρεσίες των Νέων Δήμων και τις σχέσεις τους με τα υπερκείμενα επίπεδα εξουσίας.

Το προτεινόμενο χρονοδιάγραμμα παρέχει επαρκή χρόνο για τον προγραμματισμό και την εφαρμογή των αλλαγών της μεταρρύθμισης, αλλά έχει τον κίνδυνο να χαθεί ο κατάλληλος χρόνος (timing) και η μεταρρυθμιστική δυναμική (ή το «παράθυρο των αλλαγών» όπως αναφέρεται στη σχετική βιβλιογραφία).

Για το λόγο αυτό η χρονική διάρκεια του ανωτέρω προτεινόμενου Οδικού Χάρτη μπορεί να σμικρυνθεί εάν η Κυβέρνηση και τα πολιτικά κόμματα κρίνουν ότι μπορεί να επιταχυνθεί η ωρίμανση των πολιτικών και κοινωνικών συνθηκών και η οργάνωση των μεταρρυθμιστικών διαδικασιών και βημάτων.

Στην περίπτωση αυτή, στο τέλος της Προπαρασκευαστικής Φάσης (τέλος του 2011) ψηφίζεται το κανονιστικό πλαίσιο που αφορά το σύνολο των αναγκαίων ρυθμίσεων, περιλαμβανομένης και της υποχρεωτικής συνένωσης των ΑΤΑ, όποτε η Α΄ Φάση και η Β΄ Φάση συντέμνονται σε μία φάση, που αποτελεί και τη Φάση Εφαρμογής της Μεταρρύθμισης (2012-2016).

Η προώθηση (marketing) του Προγράμματος Μεταρρύθμισης απαιτεί την εκπόνηση ειδικού επικοινωνιακού προγράμματος που θα αξιοποιήσει την υπάρχουσα στην Κύπρο

¹ Οι 183 από τις 346 Κοινότητες έχουν πληθυσμό μεγαλύτερο από 200 κατοίκους.

πολιτική και κοινωνική εμπειρία για να προβάλλει τα πλεονεκτήματα της μεταρρύθμισης, αξιοποιώντας και την προτεινόμενη «επωνυμοποίηση» των εργαλείων και των νέων θεσμών («Κοινό Προγραμματικό Πλαίσιο», «Εθνικό Σχέδιο Τοπικής Ανάπτυξης», «Τοπικά Αναπτυξιακά και Χωροταξικά Σχέδια», «Νέες Πόλεις», «Σύνδεσμοι ΑΤΑ», «Νέοι Δήμοι», «Επαρχιακά Συμβούλια», «Κώδικας Τοπικής Αυτοδιοίκησης» κλπ.).

Η επιτυχής εφαρμογή του Προγράμματος Μεταρρύθμισης προϋποθέτει συστηματική επιστημονική και τεχνική υποστήριξη των νέων πολιτικο-οργανωτικών σχημάτων (Συνδέσμων ΑΤΑ, νέων Δήμων και Επαρχιακών Συμβουλίων), ικανή δομή διοίκησης του Προγράμματος και εξωτερική δομή οπ going αξιολόγησής του. Επίσης, είναι αναγκαία η διασφάλιση αποτελεσματικών συνεργειών (με τα συλλογικά όργανα των αιρετών και των εργαζομένων της τοπικής αυτοδιοίκησης και με τους συλλογικούς φορείς της οικονομίας και της κοινωνίας).

Β.3.1. ΧΑΡΑΚΤΗΡΙΣΤΙΚΑ ΤΗΣ ΣΤΡΑΤΗΓΙΚΗΣ ΓΙΑ ΤΗΝ ΜΕΤΑΡΡΥΘΜΙΣΗ

Η προτεινόμενη **Στρατηγική Μεταρρύθμισης** έχει τα ακόλουθα χαρακτηριστικά, που αποτελούν και συντελεστές – κλειδιά για την επιτυχία του Προγράμματος Μεταρρύθμισης:

- Την εκπεφρασμένη πολιτική βούληση της Κυπριακής Κυβέρνησης και των Αρχών Τοπικής Αυτοδιοίκησης της Κύπρου για την αποκέντρωση και την προώθηση της διοικητικής μεταρρύθμισης της τοπικής αυτοδιοίκησης, όπως αυτή εκφράζεται σήμερα από το Υπουργείο Εσωτερικών, την Ένωση Δήμων Κύπρου και την Ένωση Κοινοτήτων Κύπρου, που ανέθεσαν στο Ε.Κ.Δ.Δ.Α. την εκπόνηση της παρούσας μελέτης και παρακολουθούν συστηματικά την εξέλιξη της.
- Τον προτεινόμενο δημόσιο διάλογο και τη διαβούλευση με τα πολιτικά κόμματα με στόχο ένα «Κοινό Προγραμματικό Πλαίσιο» των πολιτικών κομμάτων της Κύπρου και την ευρύτερη δυνατή κοινωνική συναίνεση.
- Τη διάγνωση των σημερινών προβλημάτων της τοπικής αυτοδιοίκησης και τη μελέτη των λύσεων για την αντιμετώπισή τους που περιγράφει η παρούσα μελέτη, με βάση τις οποίες προτείνεται η εκπόνηση του Προγράμματος Μεταρρύθμισης.
- Τη χωροθέτηση γεωγραφικών περιοχών ως «Νέων Πόλεων», που θα αποτελέσουν τη γεωγραφική βάση για τη νέα αρχιτεκτονική της τοπικής αυτοδιοίκησης : στην Α΄ Φάση των Συνδέσμων ΑΤΑ και στη Β΄ Φάση των Νέων Δήμων. Επίσης, τη συγκρότηση των Επαρχιακών Συμβουλίων.

- Την εκπόνηση του «Εθνικού Σχεδίου Τοπικής Ανάπτυξης» και των «Τοπικών Αναπτυξιακών και Χωροταξικών Σχεδίων».
- Το νέο ενιαίο «Κώδικα Τοπικής Αυτοδιοίκησης».
- Την εκπόνηση ειδικού προγράμματος βελτίωσης των οικονομικών της τοπικής αυτοδιοίκησης.
- Την εκπόνηση ειδικού προγράμματος για την οργάνωση των Συνδέσμων ΑΤΑ και στη συνέχεια των νέων Δήμων, για τη βελτίωση της διοικητικής ικανότητάς τους και γενικότερα για τη βελτίωση της δημοτικής διακυβέρνησης.
- Την εκπόνηση ειδικού προγράμματος εισαγωγής της ηλεκτρονικής διακυβέρνησης στην τοπική αυτοδιοίκηση.
- Την εκπόνηση ειδικού προγράμματος ανάπτυξης του ανθρώπινου δυναμικού.
- Την εκπόνηση ειδικού επικοινωνιακού προγράμματος.
- Τη μεσοπρόθεσμη χρονική διάρκεια του Προγράμματος (2012–2021).
- Την επιλογή υπαρχουσών ή τη συγκρότηση (ad hoc) δομών για την επιστημονική και τεχνική υποστήριξη της εφαρμογής του Προγράμματος, τη διοίκησή του και την αξιολόγησή του. Επίσης, τη διασφάλιση αποτελεσματικών συνεργειών.

B.3.2. ΜΕΤΑΡΡΥΘΜΙΣΤΙΚΕΣ ΤΕΧΝΙΚΕΣ

Η προτεινόμενη Στρατηγική Μεταρρύθμισης βασίζεται στις ακόλουθες μεταρρυθμιστικές τεχνικές, που αποτελούν και επιμέρους σχέδια τακτικής:

- (α) Οι αρχές και οι στόχοι της βασίζονται σε ένα αποδεκτό από την Κυπριακή κοινωνία αξιακό σύστημα και έναν αντιληπτό κώδικα επικοινωνίας.
- (β) Η προτεινόμενη σειρά διαδοχικών αλλαγών διασφαλίζει τη μεσοπρόθεσμη σταδιακή μετάβαση από τη σημερινή δομή και λειτουργία της τοπικής αυτοδιοίκησης στην τελική νέα αρχιτεκτονική, διασφαλίζοντας την ωρίμανση των αντικειμενικών και των υποκειμενικών συνθηκών και αξιοποιώντας την κουλτούρα προγραμματισμού και συνέχειας της Κυπριακής Δημόσιας Διοίκησης.
- (γ) Δεν στηρίζεται μόνο σε ένα νέο κανονιστικό πλαίσιο αλλά και σε ένα ολοκληρωμένο πρόγραμμα εφαρμογής του, που περιέχει τους αναγκαίους ανθρώπινους και οικονομικούς πόρους, υλικοτεχνική υποδομή, μεταφορά τεχνογνωσίας και συνέργειες.

- (δ) Υπερβαίνει την παραδοσιακή τεχνική του «αυτόματου πιλότου» και προτείνει τη συνεχή διοίκηση – υποστήριξη – παρακολούθηση – αξιολόγηση του μεταρρυθμιστικού προγράμματος, που κατοχυρώνουν τη συνέπεια, τη συνέχεια και την αξιοπιστία των επιχειρούμενων αλλαγών.
- (ε) Ενθαρρύνει την ευρύτερη δυνατή πολιτική και κοινωνική συμφωνία.
- (στ) Προτείνει ως ενδιάμεσα βήματα διαδικασίες ενιαίου σχεδιασμού και κοινού προγραμματισμού και θεσμούς συνεργασίας, αξιοποιώντας καλές πρακτικές της τοπικής αυτοδιοίκησης και θετικούς συνειρμούς της υπάρχουσας κοινωνικής εμπειρίας στην Κύπρο.
- (ζ) Προτείνει τη χρησιμοποίηση νέων όρων, που αξιοποιούν ανοιχτά κανάλια της κοινωνικής αντίληψης, ώστε να διασφαλίζεται η αποδοχή τους, αλλά «επωνυμοποιούν» τους νέους θεσμούς, ώστε να διευκολύνεται η επικοινωνήσή τους και να υπερβαίνονται οι εικόνες των αρνητικών κοινωνικών εμπειριών από αποτυχημένες πρακτικές.
- (η) Δημιουργεί τις νέες δομές μέσω της συμπλεγματοποίησης ή δικτύωσης (networking) των υπαρχουσών δομών, ώστε να διασφαλίζεται η ομαλή μετάβαση και οικονομίες κλίμακας.

Ενδεικτικά παραδείγματα των ανωτέρω (ε), (στ), (ζ) και (η) είναι τα ακόλουθα:

- το Κοινό Προγραμματικό Πλαίσιο, που απεικονίζει την πολιτική και κοινωνική συμφωνία για τη μεταρρύθμιση,
- το Εθνικό Σχέδιο Τοπικής Ανάπτυξης, που αποτελεί ένα ισχυρό προγραμματικό εργαλείο,
- το Τοπικό Αναπτυξιακό Σχέδιο, που απεικονίζει το «ολοκληρωμένο» Τοπικό Σχέδιο,
- ο ενιαίος Κώδικας Τοπικής Αυτοδιοίκησης, που αποτυπώνει και σημειολογικά την ενότητα των ΑΤΑ,
- ο Σύνδεσμος ΑΤΑ (ή Σύγχρονο Σύμπλεγμα), που προωθεί τη διαδημοτική, τη δημοκοινοτική και τη διακοινοτική συνεργασία και απεικονίζει τη «θεσμοποιημένη και ολοκληρωμένη» συμπλεγματοποίηση,
- η Νέα Πόλη και ο Νέος Δήμος, που «επωνυμοποιούν» το όραμα της Κυπριακής Αυτοδιοίκησης.

B.3.3. ΑΞΙΟΛΟΓΗΣΗ ΤΗΣ ΣΤΡΑΤΗΓΙΚΗΣ ΩΣ ΤΗΣ ΒΕΛΤΙΣΤΗΣ ΔΥΝΑΤΗΣ

Η ανωτέρω Στρατηγική βασίζεται στις εμπειρίες διοικητικών μεταρρυθμίσεων σε ευρωπαϊκές και σε άλλες χώρες του Ο.Ο.Σ.Α. που περιγράφει η σχετική βιβλιογραφία, μπορεί να υποστηριχθεί από τους διαθέσιμους πόρους και τις υπάρχουσες δεξιότητες του ανθρώπινου δυναμικού της Κύπρου και μπορεί να διασφαλίσει το κατάλληλο επιχειρησιακό περιβάλλον. Επίσης, η Στρατηγική αυτή:

- στηρίζεται σε ένα ρεαλιστικό μεσοπρόθεσμο προγραμματισμό και η προτεινόμενη σειρά διαδοχικών αλλαγών, όπως ήδη αναφέρθηκε, αξιοποιεί τις υπάρχουσες καλές πρακτικές και την κοινωνική εμπειρία και αποφεύγει τους κινδύνους που θα μπορούσαν να δημιουργήσουν οι άμεσες ριζικές αλλαγές,
- είναι απολύτως συνεπής με το όραμα για την αποκέντρωση και την αποστολή της τοπικής αυτοδιοίκησης, τις αρχές και τους στρατηγικούς στόχους της μεταρρύθμισης, όπως αυτά περιγράφονται στο 1^ο Παραδοτέο,
- είναι εφικτή, γιατί το προτεινόμενο Πρόγραμμα Μεταρρύθμισης περιέχει ρεαλιστικά μέτρα και δεν απαιτεί σημαντικούς νέους ανθρώπινους και οικονομικούς πόρους,
- συνδέεται με τους στόχους του Εθνικού Προγράμματος Λισαβόνας της Κυπριακής Δημοκρατίας και ιδίως με τους στόχους της διεύρυνσης της ανταγωνιστικότητας της κυπριακής οικονομίας με ταυτόχρονη διασφάλιση της εδαφικής και κοινωνικής συνοχής, ενώ αξιοποιεί και τις χρηματοδοτικές δυνατότητες του Ε.Σ.Π.Α. 2007–2013,
- μέσω των προτεινόμενων οργάνων διοίκησης του Προγράμματος Μεταρρύθμισης και του προτεινόμενου συστήματος αξιολόγησης, διασφαλίζει τη συνεχή επανατροφοδότηση και, επομένως, τη διαρκή επικαιροποίηση του Προγράμματος.

B. 4. ΦΑΣΕΙΣ ΚΑΙ ΠΕΡΙΕΧΟΜΕΝΟ ΤΟΥ ΠΡΟΓΡΑΜΜΑΤΟΣ ΜΕΤΑΡΡΥΘΜΙΣΗΣ

B.4.1. ΠΡΟΠΑΡΑΣΚΕΥΑΣΤΙΚΗ ΦΑΣΗ (2010 – 2011)

B.4.1.1. ΟΡΙΖΟΝΤΙΕΣ ΔΡΑΣΕΙΣ ΚΑΙ ΠΡΟΓΡΑΜΜΑΤΑ

- Ενημέρωση και δημόσιος διάλογος για το Πρόγραμμα Μεταρρύθμισης και διαβούλευση με τα πολιτικά κόμματα και τους κοινωνικούς φορείς.
- Οριστικοποίηση, από την Κυβέρνηση, των προγραμματικών επιλογών.

- Εκπόνηση του «Εθνικού Σχεδίου Τοπικής Ανάπτυξης».
- Χωροθέτηση των «Νέων Πόλεων» (των γεωγραφικών περιοχών που θα αποτελέσουν τη γεωγραφική βάση των Συνδέσμων ΑΤΑ και στη συνέχεια των Νέων Δήμων).
- Εκπόνηση των «Τοπικών Αναπτυξιακών Σχεδίων» των «Νέων Πόλεων».
- Εκπόνηση του νέου, ενιαίου Κώδικα Τοπικής Αυτοδιοίκησης.
- Εκπόνηση και προετοιμασία εφαρμογής ειδικού προγράμματος βελτίωσης των οικονομικών της τοπικής αυτοδιοίκησης.
- Εκπόνηση και προετοιμασία εφαρμογής ειδικού προγράμματος για την οργάνωση των Συνδέσμων ΑΤΑ και, στη συνέχεια, των Νέων Δήμων, για τη βελτίωση της διοικητικής ικανότητάς τους και γενικότερα για τη βελτίωση της δημοτικής διακυβέρνησης.
- Εκπόνηση και προετοιμασία εφαρμογής ειδικού προγράμματος εισαγωγής της ηλεκτρονικής διακυβέρνησης στην τοπική αυτοδιοίκηση.
- Εκπόνηση και προετοιμασία εφαρμογής ειδικού προγράμματος ανάπτυξης του ανθρώπινου δυναμικού.
- Θέσπιση μηχανισμών ολοκληρωμένου και σφαιρικού σχεδιασμού, ελέγχου και αξιολόγησης των παρεχόμενων υπηρεσιών.
- Εκλογή των αιρετών οργάνων: Δημάρχων και Δημοτικών Συμβουλίων, Κοινοταρχών και Κοινοτικών Συμβουλίων και εκλογή ή συγκρότηση των Διοικητικών Συμβουλίων των Συνδέσμων ΑΤΑ και των Επαρχιακών Συμβουλίων.
- Εκπόνηση του Δεκαετούς Προγράμματος Μεταρρύθμισης 2012 – 2021, με εξειδίκευση του κειμένου που ακολουθεί (για την Α΄ και τη Β΄ Φάση), το οποίο αποτελεί ουσιαστικά το προσχέδιό του.

B.4.1.2. ΤΟΜΕΑΚΕΣ ΔΡΑΣΕΙΣ ΚΑΙ ΠΡΟΓΡΑΜΜΑΤΑ

Στον Τομέα της Ανάπτυξης

- Θεσμοθέτηση και προετοιμασία υποστήριξης της εφαρμογής του συμμετοχικού προγραμματισμού σε εθνικό και επαρχιακό επίπεδο και του επιχειρησιακού σχεδιασμού σε τοπικό επίπεδο.
- Προετοιμασία της δημιουργίας αποδοτικών μηχανισμών αδειοδότησης και ελέγχου των επαγγελματιών και των επιχειρήσεων.

- Σχεδιασμός, θεσμοθέτηση και προετοιμασία εφαρμογής προγράμματος κινήτρων για την προώθηση της επιχειρηματικότητας σε τοπικό επίπεδο.

Στον Τομέα του Χωρικού Σχεδιασμού

- Συμμετοχή των Ενώσεων Δήμων και Κοινοτήτων, των Επαρχιακών Συμβουλίων, των Συνδέσμων ΑΤΑ και των πολιτών στον χωροταξικό και πολεοδομικό σχεδιασμό. (Η εκπόνηση των Τοπικών Αναπτυξιακών Σχεδίων αναφέρθηκε ήδη ως οριζόντια δράση).
- Προετοιμασία της δημιουργίας ενιαίων πολεοδομικών αρχών (για τις αστικές περιοχές και για τις περιοχές της υπαίθρου) στο πλαίσιο των Επαρχιακών Συμβουλίων και βελτίωση του θεσμικού πλαισίου.
- Εκπόνηση και προετοιμασία εφαρμογής προγράμματος υποδομών και κινήτρων για τον περιορισμό της υπέρμετρης αστικοποίησης και την ανάπτυξη της υπαίθρου.

Στον Τομέα της Περιβαλλοντικής Πολιτικής

- Δημιουργία Παρατηρητήριου της περιβαλλοντικής νομοθεσίας, προσαρμογή της Κυπριακής νομοθεσίας στην περιβαλλοντική νομοθεσία της Ε.Ε. και δημιουργία μηχανισμών ελέγχου της εφαρμογής της.
- Εκπόνηση και προετοιμασία εφαρμογής προγράμματος ανάπτυξης των εσωτερικών πόρων της τοπικής αυτοδιοίκησης.
- Αξιοποίηση των θεσμών και των διαδικασιών του πολυεπίπεδου συμμετοχικού προγραμματισμού για την ενσωμάτωση της περιβαλλοντικής πολιτικής.
- Προετοιμασία της συνεργασίας των Συμβουλίων Υδατοπρομηθειών και Αποχετεύσεων.
- Προετοιμασία της ενοποίησης των Διαχειριστικών Συμβουλίων ολοκληρωμένων μονάδων διαχείρισης στερεών αποβλήτων και των Συμπλεγμάτων Κοινοτήτων που διαχειρίζονται τα σκύμβαλα.
- Πρόβλεψη θεσμών άμεσης συμμετοχής των πολιτών στο σχεδιασμό και την εφαρμογή των περιβαλλοντικών πολιτικών σε τοπικό επίπεδο.

Στον Τομέα των Κοινωνικών Υπηρεσιών

- Εκπόνηση, χρηματοδότηση και αποκεντρωμένη εφαρμογή προγραμμάτων κοινωνικής πολιτικής από την Κυβέρνηση. Διασύνδεση κρατικών υπηρεσιών και υπηρεσιών του εθελοντικού τομέα.
- Ανασχεδιασμός του περιεχομένου των προγραμμάτων κοινωνικής ευημερίας-, σύμφωνα με τις ανάγκες κάθε περιοχής, με την ουσιαστική συμμετοχή των αντίστοιχων ΑΤΑ.
- Προετοιμασία της μεταφοράς αρμοδιοτήτων και πόρων στην τοπική αυτοδιοίκηση.
- Προετοιμασία της συγκρότησης διαγνωστικών υπηρεσιών και γραφείων πληροφόρησης των πολιτών.
- Διατηρούμενων των σημερινών κρατικών μηχανισμών αξιολόγησης, διερεύνηση της δυνατότητας δημιουργίας μηχανισμών αξιολόγησης και λογοδοσίας όλων των κοινωνικών υπηρεσιών.

Στον τομέα της Εκπαίδευσης

- Αναδιάρθρωση της περιοχής ευθύνης και των αρμοδιοτήτων των Σχολικών Εφοριών με στόχο τη μεταφορά τους στους Νέους Δήμους.

B.4.2. Α΄ ΦΑΣΗ ΤΟΥ ΠΡΟΓΡΑΜΜΑΤΟΣ (2012 – 2016)

- Εφαρμογή των ειδικών προγραμμάτων που εκπονήθηκαν στην προπαρασκευαστική φάση.
- Συγκρότηση των Επαρχιακών Συμβουλίων.
- Ανάλυση από τα Επαρχιακά Συμβούλια του ρόλου της συμμετοχής στον προγραμματισμό των τοπικών δημοσίων επενδύσεων και στη χρηματοδότηση των Δήμων και των Συνδέσμων ΑΤΑ για την υλοποίησή τους.
- Υπαγωγή όλων των Συμβουλίων (σκυβάλων, υδατοπρομηθειών, αποχέτευσης) στην εποπτεία των Επαρχιακών Συμβουλίων.
- Συγκρότηση των Συνδέσμων ΑΤΑ σε κάθε «Νέα Πόλη», στελέχωση και οργάνωσή τους, διασφάλιση της χρηματοδότησής τους και ανάληψη των αρμοδιοτήτων που δεν μπορούν να ασκήσουν οι ΑΤΑ – μέλη τους και που προβλέπονται από το νέο Κώδικα

Τοπικής Αυτοδιοίκησης αναλόγως του μεγέθους κάθε Συνδέσμου ΑΤΑ (παροχής υπηρεσιών «κέντρου εξυπηρέτησης πολιτών», αναπτυξιακού προγραμματισμού, προώθησης της τοπικής ανάπτυξης, περιβαλλοντικής πολιτικής, κοινωνικής πολιτικής κλπ.). Ειδικά στα αστικά συγκροτήματα, συγκρότηση Συνδέσμων ΑΤΑ για την άσκηση των υπερτοπικών λειτουργιών των αστικών συγκροτημάτων (τις οποίες δεν μπορούν να ασκήσουν οι Δήμοι και οι Κοινότητες που το αποτελούν).

- Παροχή ισχυρών νομικο-πολιτικών, διοικητικών και οικονομικών κινήτρων για τη συνένωση των ΑΤΑ κάθε «Νέας Πόλης» σε Νέο Δήμο.
- Επιστημονική και τεχνική υποστήριξη των ΑΤΑ για την εφαρμογή των ανωτέρω.

B. 4.3. Β΄ ΦΑΣΗ ΤΟΥ ΠΡΟΓΡΑΜΜΑΤΟΣ (2017 – 2021)

- Συγχώνευση των υπηρεσιών των Συμβουλίων (σκυβάλων και ολοκληρωμένων μονάδων διαχείρισης στερεών αποβλήτων,-διασφάλιση της συνεργασίας των Συμβουλίων υδατοπρομηθειών και αποχέτευσης και διοικητική υποστήριξη τους από τις υπηρεσίες των Επαρχιακών Συμβουλίων.
- Συγχώνευση των υπηρεσιών των ΑΤΑ στο πλαίσιο των υπηρεσιών των νέων Δήμων, συμπλήρωση της στελέχωσης και οργάνωσή τους, διασφάλιση της χρηματοδότησής τους και ανάληψη όλων των αρμοδιοτήτων που προβλέπει για τους Δήμους ο νέος Κώδικας Τοπικής Αυτοδιοίκησης.
- Επιστημονική και τεχνική υποστήριξη της οργάνωσης και ανάπτυξης των νέων Δήμων.

B.5. ΤΑ ΥΠΟΠΡΟΓΡΑΜΜΑΤΑ ΚΑΙ ΤΑ ΜΕΤΡΑ ΤΟΥ ΠΡΟΓΡΑΜΜΑΤΟΣ ΜΕΤΑΡΡΥΘΜΙΣΗΣ

Το περιεχόμενο του Προγράμματος Μεταρρύθμισης προτείνεται να οργανωθεί σε Υποπρογράμματα και Μέτρα ως ακολούθως:

ΥΠΟΠΡΟΓΡΑΜΜΑ 1 – ΕΡΕΥΝΕΣ ΚΑΙ ΜΕΛΕΤΕΣ

Μέτρο 1.1. Εκπόνηση των αναγκαίων ειδικότερων ερευνών και μελετών για την εξειδίκευση της παρούσας «Μελέτης αναδιάρθρωσης της Τοπικής Αυτοδιοίκησης της Κυπριακής Δημοκρατίας».

Μέτρο 1.2. Διασφάλιση της συνεργασίας με σχετικές πανεπιστημιακές σχολές επιστημονικούς φορείς και εμπειρογνώμονες της Κύπρου και άλλων Ευρωπαϊκών χωρών.

ΥΠΟΠΡΟΓΡΑΜΜΑ 2 – ΚΑΝΟΝΙΣΤΙΚΟ ΠΛΑΙΣΙΟ

Μέτρο 2.1. Εκπόνηση από το Υπουργείο Εσωτερικών του «Κώδικα Τοπικής Αυτοδιοίκησης», των κατ' εξουσιοδότησή του Υπουργικών Αποφάσεων και των Εγκυκλίων για την εφαρμογή του.

Μέτρο 2.2. Προσαρμογή της τομεακής νομοθεσίας από τα Υπουργεία Οικονομικών, Γεωργίας, Φυσικών Πόρων και Περιβάλλοντος, Εργασίας και Κοινωνικών Ασφαλίσεων, Συγκοινωνιών και Έργων, Εμπορίου, Βιομηχανίας και Τουρισμού.

Μέτρο 2.3. Λήψη των αναγκαίων διοικητικών μέτρων για την εφαρμογή του Προγράμματος.

ΥΠΟΠΡΟΓΡΑΜΜΑ 3 – ΟΙΚΟΝΟΜΙΚΟ ΠΛΑΙΣΙΟ

Μέτρο 3.1. Εκπόνηση και εφαρμογή ειδικού προγράμματος βελτίωσης των οικονομικών της τοπικής αυτοδιοίκησης.

Μέτρο 3.2. Συνέχιση της ετήσιας χρηματοδότησης των ΑΤΑ και νέα ετήσια χρηματοδότηση των Συνδέσμων ΑΤΑ και των Νέων Δήμων για την κάλυψη των λειτουργικών δαπανών τους.

Μέτρο 3.3. Εκπόνηση, χρηματοδότηση και εφαρμογή προγραμμάτων κοινωνικής πολιτικής, πολιτισμού και αθλητισμού. Σύναψη μακροχρόνιων προγραμματικών συμβάσεων κράτους – τοπικής αυτοδιοίκησης.

Μέτρο 3.4. Εκπόνηση και εφαρμογή ειδικού προγράμματος για την συνένωση των ασφαλιστικών φορέων (Ταμείων συνταξιοδότησης κ.α.) από τους Νέους Δήμους.

ΥΠΟΠΡΟΓΡΑΜΜΑ 4 – ΑΝΑΠΤΥΞΙΑΚΟ ΚΑΙ ΧΩΡΟΤΑΞΙΚΟ ΠΛΑΙΣΙΟ

Μέτρο 4.1. Εκπόνηση του «Εθνικού Σχεδίου Τοπικής Ανάπτυξης».

Μέτρο 4.2. Χωροθέτηση των «Νέων Πόλεων».

Μέτρο 4.3. Εκπόνηση των πενταετών «Τοπικών Αναπτυξιακών Σχεδίων» των «Νέων Πόλεων» και επικαιροποίησή τους στο τέλος της πενταετίας.

ΥΠΟΠΡΟΓΡΑΜΜΑ 5 – ΤΟΠΙΚΕΣ ΔΗΜΟΣΙΕΣ ΕΠΕΝΔΥΣΕΙΣ

Μέτρο 5.1. Εκπόνηση των τεχνικών μελετών των επαρχιακών και των τοπικών έργων υποδομής του Εθνικού Σχεδίου Τοπικής Ανάπτυξης και των Τοπικών Αναπτυξιακών Σχεδίων.

Μέτρο 5.2. Εκπόνηση και εφαρμογή προγράμματος υποδομών και κινήτρων για τον περιορισμό της υπέρμετρης αστικοποίησης και την ανάπτυξη της υπαίθρου και κατασκευή των επαρχιακών και των τοπικών έργων υποδομής (έργων συγκοινωνιακών, ύδρευσης, αποχέτευσης, διαχείρισης σκουβάλων, ανακύκλωσης υλικών, προστασίας περιβάλλοντος, ανάπλασης οικισμών κλπ.). (Ο στόχος της κατασκευής των τοπικών έργων υποδομής είναι η συντονισμένη κατασκευή των δικτύων κάθε ανθρωπογεωγραφικής ενότητας, ώστε να λειτουργήσει ως «Νέα Πόλη»).

Μέτρο 5.3. Σχεδιασμός και εφαρμογή προγράμματος τεχνικών υποδομών και κινήτρων για την ενίσχυση της τοπικής οικονομίας και την προώθηση της επιχειρηματικότητας σε τοπικό επίπεδο.

Μέτρο 5.4. Δημιουργία των νέων διοικητικών κέντρων (των Συνδέσμων ΑΤΑ και στη συνέχεια των Νέων Δήμων) με τη βελτίωση ή/και επέκταση υπαρχόντων κτιρίων ή με την κατασκευή νέων.

Μέτρο 5.5. Βελτίωση της εκπαιδευτικής υποδομής, του κοινωνικού εξοπλισμού, της πολιτιστικής και της αθλητικής υποδομής.

Μέτρο 5.6. Προμήθεια μηχανημάτων και λοιπού υλικοτεχνικού εξοπλισμού των νέων τεχνικών υπηρεσιών.

ΥΠΟΠΡΟΓΡΑΜΜΑ 6 – ΑΝΘΡΩΠΙΝΟ ΔΥΝΑΜΙΚΟ

Μέτρο 6.1. Αποσπάσεις και μετατάξεις προσωπικού για τη στελέχωση των νέων δομών (Συνδέσμων ΑΤΑ, Νέων Δήμων).

Μέτρο 6.2. Σταδιακή πρόσληψη προσωπικού για τη συμπλήρωση της στελέχωσης των νέων δομών.

Μέτρο 6.3. Βελτίωση των πολιτικών που αφορούν το προσωπικό της τοπικής αυτοδιοίκησης (human resource policies) (πρόσληψη – αξιολόγηση – εξέλιξη – μισθολογικό σύστημα – κίνητρα κλπ).

Μέτρο 6.4. Αρχική και συνεχιζόμενη κατάρτιση των νεοπροσλαμβανομένων και συνεχιζόμενη κατάρτιση των υπηρετούντων.

Μέτρο 6.5. Συνεχής ενημέρωση και κατάρτιση των αιρετών.

Μέτρο 6.6. Δημιουργία ή/και βελτίωση φορέων ή/και δομών εκπαίδευσης και κατάρτισης.

ΥΠΟΠΡΟΓΡΑΜΜΑ 7 – ΟΡΓΑΝΩΣΗ ΚΑΙ ΛΕΙΤΟΥΡΓΙΚΟΣ ΕΚΣΥΓΧΡΟΝΙΣΜΟΣ ΤΩΝ ΥΠΗΡΕΣΙΩΝ – ΕΙΣΑΓΩΓΗ ΤΩΝ Τ.Π.Ε.

Μέτρο 7.1. Εκπόνηση και εφαρμογή ειδικού προγράμματος για την οργάνωση των Συνδέσμων ΑΤΑ και, στη συνέχεια, των Νέων Δήμων: Εκπόνηση προτύπων, προδιαγραφών και εργαλείων και εφαρμογή τους.

Μέτρο 7.2. Εκπόνηση και εφαρμογή ειδικού προγράμματος εισαγωγής της ηλεκτρονικής διακυβέρνησης στην τοπική αυτοδιοίκηση: Εκπόνηση προτύπων, προδιαγραφών και εργαλείων και εφαρμογή τους – Προμήθεια εξοπλισμού.

ΥΠΟΠΡΟΓΡΑΜΜΑ 8 – ΕΠΙΣΤΗΜΟΝΙΚΗ ΚΑΙ ΤΕΧΝΙΚΗ ΥΠΟΣΤΗΡΙΞΗ

Μέτρο 8.1. Συγκρότηση ειδικής δομής επιστημονικής και τεχνικής υποστήριξης και αξιοποίηση υπαρχόντων φορέων.

Μέτρο 8.2. Παροχή υπηρεσιών επιστημονικής και τεχνικής υποστήριξης (μελέτες, πρότυπα, προδιαγραφές, μεθοδολογίες και εργαλεία, ενημερωτικό και επιμορφωτικό υλικό, ενημέρωση–ευαισθητοποίηση των αιρετών, επιμόρφωση των στελεχών, λειτουργία help desk, συμβουλευτική υποστήριξη, λειτουργία δικτύου των αιρετών και δικτύου των καταρτιζομένων).

ΥΠΟΠΡΟΓΡΑΜΜΑ 9 – ΔΙΑΒΟΥΛΕΥΣΗ – ΕΠΙΚΟΙΝΩΝΙΑ – ΣΥΝΕΡΓΕΙΕΣ

Μέτρο 9.1. Διαβούλευση και επικοινωνιακό πρόγραμμα (συνέδριο, ημερίδες, συναντήσεις, work-shops, έντυπο και ηλεκτρονικό υλικό και δημοσιότητα μέσω των Μ.Μ.Ε. και του διαδικτύου κλπ.).

Μέτρο 9.2. Κοινές δράσεις των Ενώσεων Δήμων και Κοινοτήτων με τα συλλογικά όργανα των εργαζομένων της τοπικής αυτοδιοίκησης και με τους συλλογικούς φορείς της οικονομίας και της κοινωνίας.

ΥΠΟΠΡΟΓΡΑΜΜΑ 10 – ΔΙΟΙΚΗΣΗ – ΠΑΡΑΚΟΛΟΥΘΗΣΗ – ΑΞΙΟΛΟΓΗΣΗ ΤΟΥ ΠΡΟΓΡΑΜΜΑΤΟΣ

Μέτρο 10.1. Συγκρότηση και λειτουργία «Ομάδας Διοίκησης του Προγράμματος», Διυπουργικής Επιτροπής και ομάδων εργασίας.

Μέτρο 10.2. Συγκρότηση και λειτουργία συστήματος αξιολόγησης.

B.6. ΧΡΟΝΟΔΙΑΓΡΑΜΜΑ

ID	Task Name	2009	2010	2011	2012	2013	2014	2015	2016	2017	2018	2019	2020	2021	2022	2023	
1	ΧΡΟΝΟΔΙΑΓΡΑΜΜΑ ΠΡΟΓΡΑΜΜΑΤΟΣ ΜΕΤΑΡΡΥΘΜΙΣΗΣ																
2	ΥΠΟΠΡΟΓΡΑΜΜΑ 1 - ΕΡΕΥΝΕΣ ΚΑΙ ΜΕΛΕΤΕΣ																
3	Μέτρο 1.1. Εκπόνηση ειδικότερων ερευνών και μελετών																
4	Μέτρο 1.2. Διασφάλιση συν εργασίας με φορείς της Κύπρου και άλλων Ευρω																
5	ΥΠΟΠΡΟΓΡΑΜΜΑ 2 - ΚΑΝΟΝΙΣΤΙΚΟ ΠΛΑΙΣΙΟ																
6	Μέτρο 2.1. Εκπόνηση "Κώδικα Τοπικής Αυτοδιοίκησης και Επαρχιακής Διοί																
7	Μέτρο 2.2. Προσαρμογή τομ εακής ν ομοθεσίας																
8	Μέτρο 2.3. Λήψη αν ακαίων διοικητικών μέτρων																
9	ΥΠΟΠΡΟΓΡΑΜΜΑ 3 - ΟΙΚΟΝΟΜΙΚΟ ΠΛΑΙΣΙΟ																
10	Μέτρο 3.1. Ειδικό πρόγραμμα βελτίωσης των οικονομικών																
11	Μέτρο 3.2. Ετήσια χρηματοδότηση																
12	Μέτρο 3.3. Προγράμματα κοινωνικής πολιτικής, πολιτισμού και αθλητισμού																
13	Μέτρο 3.4. Ειδικό πρόγραμμα για τη συνένωση των ασφαλιστικών φορέων																
14	ΥΠΟΠΡΟΓΡΑΜΜΑ 4 - ΑΝΑΠΤΥΞΙΑΚΟ ΚΑΙ ΧΩΡΟΤΑΞΙΑΚΟ ΠΛΑΙΣΙΟ																
15	Μέτρο 4.1. Εκπόνηση "Εθνικού Σχεδίου Τοπικής Ανάπτυξης"																
16	Μέτρο 4.2. Χωροθέτηση " Νέων Πόλεων "																
17	Μέτρο 4.3. "Τοπικών Ανπτυξιακών και Χωροταξικών Σχεδίων " των "Νέων																
18	ΥΠΟΠΡΟΓΡΑΜΜΑ 5 - ΤΟΠΙΚΕΣ ΔΗΜΟΣΙΕΣ ΕΠΕΝΔΥΣΕΙΣ																
19	Μέτρο 5.1. Τεχνικές μελέτες επαρχιακών και τοπικών έργων υποδομής																
20	Μέτρο 5.2. Εκπόνηση και εφαρμογή προγράμματος υποδομών και κινήτρων																
21	Μέτρο 5.3. Σχεδιασμός και εφαρμογή προγράμματος υποδομών και κινήτρων																
22	Μέτρο 5.4. Δημιουργία νέων διοικητικών κέντρων																
23	Μέτρο 5.5. Βελτίωση εκπαιδευτικής υποδομής, κοινωνικού εξοπλισμού, π.ο.																
24	Μέτρο 5.6. Προμήθεια εξοπλισμού																
25	ΥΠΟΠΡΟΓΡΑΜΜΑ 6 - ΑΝΘΡΩΠΙΝΟ ΔΥΝΑΜΙΚΟ																
26	Μέτρο 6.1. Αποσπάσεις και μετατάξεις προσωπικού																
27	Μέτρο 6.2. Σταδιακή πρόσληψη προσωπικού																
28	Μέτρο 6.3. Βελτίωση πολιτικών προσωπικού																
29	Μέτρο 6.4. Αρχική και συνεχιζόμενη κατάρτιση																
30	Μέτρο 6.5. Συνεχής ενημέρωση και κατάρτιση αιρετών																
31	Μέτρο 6.6. Δημιουργία / βελτίωση φορέων / δομών εκπαίδευσης																
32	ΥΠΟΠΡΟΓΡΑΜΜΑ 7 - ΟΡΓΑΝΩΣΗ ΚΑΙ ΛΕΙΤΟΥΡΓΙΚΟΣ ΕΚΣΥΓΧΡΟΝΙΣΜΟΣ ΤΩΝ																
33	Μέτρο 7.1. Εκπόνηση και εφαρμογή ειδικού προγράμματος για την οργάνωσ																
34	Μέτρο 7.2. Εκπόνηση και εφαρμογή ειδικού προγράμματος εισαγωγής της ηλ																
35	ΥΠΟΠΡΟΓΡΑΜΜΑ 8 - ΕΠΙΣΤΗΜΟΝΙΚΗ ΚΑΙ ΤΕΧΝΙΚΗ ΥΠΟΣΤΗΡΙΞΗ																
36	Μέτρο 8.1. Συγκρότηση ειδικής δομής επιστημονικής και τεχνικής υποστήρι																
37	Μέτρο 8.2. Παροχή υπηρεσιών επιστημονικής και τεχνικής υποστήριξης																
38	ΥΠΟΠΡΟΓΡΑΜΜΑ 9 - ΔΙΑΒΟΥΛΕΥΣΗ - ΕΠΙΚΟΙΝΩΝΙΑ - ΣΥΝΕΡΓΕΙΕΣ																
39	Μέτρο 9.1. Διαβούλευση και επικοινωνιακό πρόγραμμα																
40	Μέτρο 9.2. Κοινές δράσεις των Ενώσεων Δήμων και Κοινοτήτων με συλλογ																
41	ΥΠΟΠΡΟΓΡΑΜΜΑ 10 - ΔΙΟΙΚΗΣΗ - ΠΑΡΑΚΟΛΟΥΘΗΣΗ - ΑΞΙΟΛΟΓΗΣΗ ΤΟΥ ΠΠ																
42	Μέτρο 10.1. Συγκρότηση και λειτουργία "Ομάδας Διοίκησης Προγράμματος",																
43	Μέτρο 10.2. Συγκρότηση και λειτουργία συστήματος αξιολόγησης																

B.7. ΟΡΓΑΝΩΣΗ ΤΗΣ ΔΙΑΒΟΥΛΕΥΣΗΣ – ΕΠΙΚΟΙΝΩΝΙΑ – ΣΥΝΕΡΓΕΙΕΣ

Η διεθνής βιβλιογραφία και η ευρωπαϊκή εμπειρία καταδεικνύουν ότι καμία μεταρρύθμιση του διοικητικού συστήματος μιας ευρωπαϊκής χώρας δεν μπορεί να γίνει ερήμην του πολιτικού συστήματός της και ότι καμία αλλαγή του διοικητικού συστήματος δεν είναι εφικτή χωρίς σχετική αλλαγή και στο πολιτικό σύστημα.

Επίσης, είναι πλέον κατανοητό ότι η μεταρρύθμιση της τοπικής αυτοδιοίκησης δεν μπορεί να γίνει χωρίς να επηρεαστεί η κεντρική και η επαρχιακή δημόσια διοίκηση, δεδομένου ότι αποτελούν οργανικά τμήματα, συστημικά συνδεδεμένα, του συνολικού διοικητικού συστήματος της χώρας.

Επομένως το «Πρόγραμμα Μεταρρύθμισης της Τοπικής Αυτοδιοίκησης» δεν μπορεί παρά να εμπεριέχει και αλλαγές του πολιτικού και του διοικητικού συστήματος της Κύπρου.

Για παράδειγμα, η ενίσχυση του ρόλου της τοπικής αυτοδιοίκησης προϋποθέτει την αποκέντρωση, με τη μείωση της συγκεντρωτικής λειτουργίας στον προγραμματισμό των δημοσίων επενδύσεων που αφορούν την τοπική ανάπτυξη και τη μεταφορά συγκροτημένων δομών που ασκούν λειτουργίες τοπικού χαρακτήρα (δημοτικής/κοινοτικής, διαδημοτικής/διακοινοτικής/δημο-κοινοτικής σημασίας) στις Τοπικές Αρχές και σε συλλογικά τους όργανα.

Κατά συνέπεια, χρειάζεται η δημιουργία των προϋποθέσεων για τη συμφωνία των Κυπριακών Πολιτικών δυνάμεων, της Κυπριακής Κυβέρνησης και της Κυπριακής Κεντρικής και Επαρχιακής Δημόσιας Διοίκησης στο Πρόγραμμα Μεταρρύθμισης. Αυτό σημαίνει, ότι απαιτείται η ενημέρωση και διαβούλευση με τους αρμόδιους εκπροσώπους των κοινοβουλευτικών πολιτικών κομμάτων και –σε πολιτικό και διοικητικό επίπεδο– με τα αρμόδια Υπουργεία και τις Επαρχιακές Διοικήσεις.

Στο προηγούμενο παράδειγμα, η περιφερειοποίηση του εθνικού προγράμματος δημοσίων επενδύσεων σημαίνει ουσιαστική αποκέντρωση και αλλαγή της εξουσίας στην επιλογή των τοπικών έργων υποδομής, που πρέπει να γίνει αποδεκτή σε πολιτικό και διοικητικό επίπεδο, μετά από σχετικό διάλογο που θα καταδείξει τα τελικά οφέλη όλων από αυτή την αλλαγή.

Β.7.1. ΆΞΟΝΕΣ ΔΙΑΣΦΑΛΙΣΗΣ ΤΗΣ ΝΟΜΙΜΟΠΟΙΗΣΗΣ ΚΑΙ ΥΠΟΣΤΗΡΙΞΗΣ ΤΗΣ ΜΕΤΑΡΡΥΘΜΙΣΗΣ.

Για τους λόγους αυτούς, εκτιμάται ότι είναι αναγκαίοι οι ακόλουθοι τρεις άξονες διασφάλισης της πολιτικής και της διοικητικής νομιμοποίησης και υποστήριξης του Προγράμματος Μεταρρύθμισης που μπορούν να συμβάλλουν στην επιτυχία του.

1^{ος} άξονας: Υπουργείο Εσωτερικών – Ένωση Δήμων Κύπρου – Ένωση Κοινοτήτων Κύπρου.

Ο 1^{ος} άξονας έχει ήδη αρχίσει να διαμορφώνεται με τη συμφωνία των εν λόγω τριών πολιτικών φορέων για την (ουσιαστικά από κοινού) ανάθεση στο Ε.Κ.Δ.Δ.Α. της εκπόνησης του έργου «Μελέτη αναδιάρθρωσης της Τοπικής Αυτοδιοίκησης της Κυπριακής Δημοκρατίας».

Η εμπάθυνση της εν λόγω πολιτικής συμφωνίας μπορεί να γίνει με τη συστηματική διαβούλευσή τους επί του προτεινόμενου Προγράμματος Μεταρρύθμισης (Π.Μ.) και να επικυρωθεί με μια Προγραμματική Συμφωνία τους, η οποία θα αφορά την εκπόνηση και την εφαρμογή του Προγράμματος Μεταρρύθμισης και ειδικότερα του Επιχειρησιακού Σχεδίου.

2^{ος} άξονας: Υπουργείο Εσωτερικών, Υπουργείο Οικονομικών και Γραφείο Προγραμματισμού, Υπουργείο Γεωργίας, Φυσικών Πόρων και Περιβάλλοντος, Υπουργείο Εργασίας και Κοινωνικών Ασφαλίσεων, Υπουργείο Συγκοινωνιών και Έργων, Υπουργείο Εμπορίου, Βιομηχανίας και Τουρισμού.

Τα έξι αυτά Υπουργεία και το Γραφείο Προγραμματισμού έχουν τις κρατικές αρμοδιότητες και τους δημόσιους πόρους που αφορούν το τοπικό επίπεδο, είναι αρμόδια για τη εφαρμογή του ΕΣΠΑ 2007–2013 (επομένως και για την πιθανή χρηματοδότηση του «επιλέξιμου» τμήματος του Π.Μ.) και χρηματοδοτούν τοπικά έργα υποδομής και τοπικές δράσεις κοινωνικής και πολιτιστικής πολιτικής.²

Ο άξονας αυτός θα μπορούσε να συγκροτηθεί στην Προπαρασκευαστική Φάση και να διατηρηθεί κατά τη διάρκεια της εφαρμογής του Προγράμματος Μεταρρύθμισης (Α' και Β')

² Άλλωστε το Υπουργείο Εσωτερικών σχεδιάζει τη συγκρότηση εθνικής επιτροπής αναπτυξιακού προγραμματισμού και χωροταξικού σχεδιασμού με τη συμμετοχή εκπροσώπων των εν λόγω Υπουργείων, επειδή είναι τα αρμόδια για την ανάπτυξη, τη χωροταξία και την πολεοδομία στην Κύπρο.

Φάση). Προτείνεται η συγκρότηση Διυπουργικής Επιτροπής με ανώτατους λειτουργούς ως εκπροσώπους των έξι Υπουργείων και του Γραφείου Προγραμματισμού, η οποία θα λειτουργήσει ως Επιτροπή παρακολούθησης και υποστήριξης της εκπόνησης του Επιχειρησιακού Σχεδίου (2010–2011) και η οποία θα συνεχίσει ως Επιτροπή παρακολούθησης και υποστήριξης του αναλυτικού σχεδιασμού και της εφαρμογής του Προγράμματος Μεταρρύθμισης (2012–2021). Στη Διυπουργική Επιτροπή είναι απαραίτητη η συμμετοχή και εκπροσώπων της Τοπικής Αυτοδιοίκησης.

Προκειμένου να διασφαλιστεί η εμπάθυση του ρόλου της Διυπουργικής Επιτροπής, προτείνεται να ζητηθεί από κάθε Υπουργείο η συγκρότηση εσωτερικής ομάδας (ως task force), η οποία θα υποστηρίζει τον εκπρόσωπο του Υπουργείου στη Διυπουργική Επιτροπή. Το Υπουργείο Εσωτερικών θα μπορούσε να συγκροτήσει και ειδική ομάδα υποστήριξής του με μέλη τους 6 Επάρχους.

3^{ος} άξονας: Διακομματική συναίνεση

Ο άξονας αυτός προτείνεται να περιλάβει τα κοινοβουλευτικά κόμματα και να οργανωθεί από το Υπουργείο Εσωτερικών με την υποστήριξη του Γραφείου του Προέδρου της Δημοκρατίας.

Επίσης, κρίνεται ως αναγκαία για τη διασφάλιση της διακομματικής συναίνεσης, η συμμετοχή της Βουλής των Αντιπροσώπων και ειδικά της Κοινοβουλευτικής Επιτροπής Εσωτερικών.

Η πρώτη συνάντηση της ομάδας έργου με εκπροσώπους των πολιτικών κομμάτων (στις 02.11.2009) έδειξε ότι υπάρχει πρόσφορο έδαφος για να επιδιωχθεί ένα «Κοινό Προγραμματικό Πλαίσιο» των πολιτικών κομμάτων της Κύπρου.

Η ενημέρωση των πολιτών και ο δημόσιος διάλογος προτείνεται να υποστηριχθεί από ένα ειδικό επικοινωνιακό πρόγραμμα που θα αξιοποιήσει την υπάρχουσα στην Κύπρο πολιτική και κοινωνική εμπειρία για να προβάλλει τα πλεονεκτήματα της μεταρρύθμισης, αξιοποιώντας και την προτεινόμενη «επωνυμοποίηση» των εργαλείων και των νέων θεσμών (όπως ήδη αναφέρθηκε στην παράγραφο 3).

Επίσης, είναι αναγκαία η διασφάλιση αποτελεσματικών συνεργειών με τα συλλογικά όργανα των εργαζομένων της τοπικής αυτοδιοίκησης και με τους συλλογικούς φορείς της οικονομίας και της κοινωνίας, που μπορούν να συμφωνηθούν ως κοινές δράσεις των Ενώσεων Δήμων και Κοινοτήτων μαζί τους, με σκοπό τη διασφάλιση του μέγιστου δυνατού

οφέλους των εργαζομένων, των πολιτών και των επιχειρήσεων από τη διοικητική μεταρρύθμιση.

Β.8. ΔΙΟΙΚΗΣΗ – ΠΑΡΑΚΟΛΟΥΘΗΣΗ – ΑΞΙΟΛΟΓΗΣΗ ΠΡΟΓΡΑΜΜΑΤΟΣ

Το Πρόγραμμα Μεταρρύθμισης χρειάζεται ειδική δομή σχεδιασμού και διοίκησης της εφαρμογής του. Η δομή αυτή πρέπει να έχει ad hoc δομή με λειτουργική αυτοτέλεια, εξαιρετικά ικανό και έμπειρο ανθρώπινο δυναμικό, διαχείριση πόρων τεχνικής βοήθειας και επιχειρησιακή ευελιξία. Προτείνεται η συγκρότηση μιας task force με αυτά τα χαρακτηριστικά, ως «Ομάδας Διοίκησης του Προγράμματος» που θα έχει την αναγκαία διοικητική υποστήριξη από το Υπουργείο Εσωτερικών.

Για την επιστημονική και τεχνική υποστήριξη της Ομάδας Διοίκησης του Προγράμματος και των νέων οργανωτικών σχημάτων (Συνδέσμων ΑΤΑ, νέων Δήμων, Επαρχιακών Συμβουλίων) προτείνεται η δημιουργία νομικού προσώπου ιδιωτικού δικαίου του δημόσιου τομέα. Σε Ευρωπαϊκές χώρες τον ρόλο αυτό αναλαμβάνουν κυρίως Αναπτυξιακές Εταιρείες ή/και Κέντρα Ερευνών (πχ. στην Ιταλία το Centro Europeo di studi e ricerche per I comuni e le citta – Κέντρο ερευνών και μελετών για τους δήμους και τις πόλεις, θυγατρικό της Ένωσης Δήμων Ιταλίας, στη Δανία το AKF – Danish Institute of Governmental Research). Στην Ελλάδα τον ρόλο αυτό, σε όλες τις μεταρρυθμίσεις της τοπικής αυτοδιοίκησης από το 1986, τον ανέλαβε η Ελληνική Εταιρεία Τοπικής Ανάπτυξης και Αυτοδιοίκησης (Ε.Ε.Τ.Α.Α.) Α.Ε. Για την ενημέρωση των αιρετών και την κατάρτιση των στελεχών της κεντρικής και επαρχιακής διοίκησης και της τοπικής αυτοδιοίκησης που θα συμμετέχουν στην εφαρμογή της μεταρρύθμισης, μπορεί να αξιοποιηθεί η Ακαδημία Δημόσιας Διοίκησης.

Η επιστημονική και τεχνική υποστήριξη περιλαμβάνει τα ακόλουθα:

- την εκπόνηση των αναγκαίων μελετών, προτύπων, προδιαγραφών, μεθοδολογιών και εργαλείων του Προγράμματος Μεταρρύθμισης και, εάν χρειάζεται, την πιλοτική εφαρμογή τους,
- την παραγωγή ενημερωτικού υλικού και τη μετατροπή της προς μεταφορά τεχνογνωσίας σε επιμορφωτικά πακέτα,
- την ενημέρωση – ευαισθητοποίηση των αιρετών,

- την επιμόρφωση των αρμόδιων στελεχών της τοπικής αυτοδιοίκησης με βάση το υλικό και τα πακέτα αυτά σε τακτά χρονικά διαστήματα, αφού προηγουμένως έχει γίνει επιμόρφωση των επιμορφωτών,
- τη διαρκή λειτουργία γραφείου υποστήριξης (help desk) και την τακτική και περιοδική επιτόπου συμβουλευτική υποστήριξη των καταρτιζομένων,
- τη λειτουργία δικτύου των αιρετών και δικτύου των καταρτιζομένων για την ανταλλαγή εμπειριών.

Δίπλα στην Ομάδα Διοίκησης του Προγράμματος, είναι απαραίτητη μια δομή παρακολούθησης και εξωτερικής αξιολόγησης που δίνει στην προηγούμενη πληροφορίες που λειτουργούν ως έλεγχος, αλλά και ως επανατροφοδότηση για τη διαρκή επικαιροποίηση του Προγράμματος.

Διασφαλίζει την επιτυχία του δύσκολου αυτού εγχειρήματος, η ύπαρξη συστήματος αξιολόγησης «με δικαίωμα ποινής και επιβράβευσης», αναλόγως προς τα αποτελέσματα της on going αξιολόγησης. Για τον έλεγχο και την αξιολόγηση της εφαρμογής του Προγράμματος, προσδιορίζεται σειρά δεικτών αποτελεσματικότητας και κομβικά σημεία του χρονοδιαγράμματος.

Σε κάθε περίπτωση, το Πρόγραμμα Μεταρρύθμισης δεν μπορεί να αποτελείται μόνον από ένα νόμο και όλα τα υπόλοιπα να αφεθούν στον «αυτόματο πιλότο».

Γ. ΕΠΙΧΕΙΡΗΣΙΑΚΟ ΣΧΕΔΙΟ ΜΕΤΑΡΡΥΘΜΙΣΗΣ

Το «Επιχειρησιακό Σχέδιο Μεταρρύθμισης της Τοπικής Αυτοδιοίκησης» αφορά την Προπαρασκευαστική Φάση του Δεκαετούς Προγράμματος Μεταρρύθμισης της Τοπικής Αυτοδιοίκησης δηλαδή την περίοδο 2010 – 2011.

Γ.1. ΠΕΡΙΧΟΜΕΝΟ ΤΟΥ ΕΠΙΧΕΙΡΗΣΙΑΚΟΥ ΣΧΕΔΙΟΥ

Γ.1.1. ΟΡΙΖΟΝΤΙΕΣ ΔΡΑΣΕΙΣ ΚΑΙ ΠΡΟΓΡΑΜΜΑΤΑ

Το Επιχειρησιακό Σχέδιο περιλαμβάνει τις ακόλουθες «οριζόντιες ομάδες δράσεων» και «οριζόντια ειδικά προγράμματα»:

- **Ενημέρωση και δημόσιος διάλογος** για το Πρόγραμμα Μεταρρύθμισης και διαβούλευση με τα πολιτικά κόμματα και τους κοινωνικούς φορείς, με στόχο τη διασφάλιση της ευρύτερης δυνατής κοινωνικής και πολιτικής συναίνεσης για τις βασικές προγραμματικές επιλογές του.
- **Οριστικοποίηση από την Κυβέρνηση των προγραμματικών επιλογών** που αφορούν τη δομή και τα οργανωτικά σχήματα της τοπικής αυτοδιοίκησης, τις αρμοδιότητες, το ανθρώπινο δυναμικό και τους πόρους αυτών (κανονιστικό πλαίσιο, οργάνωση, στελέχωση και κατάρτιση, χρηματοδότηση, διοίκηση–αξιολόγηση–υποστήριξη της εφαρμογής).
- **Εκπόνηση του «Εθνικού Σχεδίου Τοπικής Ανάπτυξης»** (ακόμη και αν καθυστερήσει η εκπόνηση του «Σχεδίου για τη Νήσο» και του Εθνικού Χωροταξικού για τη Νήσο), το οποίο θα περιλάβει τα μέτρα τοπικής ανάπτυξης που περιλαμβάνει το Ε.Σ.Π.Α. 2007–2013 και την κρατική χρηματοδότηση όλων των τοπικών έργων υποδομής και των τοπικών δράσεων κοινωνικής και πολιτιστικής πολιτικής, τουλάχιστον της περιόδου 2010–2015.
- **Χωροθέτηση των «Νέων Πόλεων»** (των γεωγραφικών περιοχών που θα αποτελέσουν τη γεωγραφική βάση των Συνδέσμων ΑΤΑ και, στη συνέχεια, των Νέων Δήμων). Η χωροθέτηση αυτή θα γίνει με κοινωνικο–οικονομικά, γεωγραφικά / χωροταξικά, πολιτιστικά και ιστορικά κριτήρια, έτσι ώστε: (α) κάθε ανθρωπογεωγραφική ενότητα να έχει τις βασικές λειτουργίες μιας σύγχρονης πόλης και (β) ο Σύνδεσμος ΑΤΑ και στη συνέχεια ο Νέος Δήμος να έχει οικονομική βιωσιμότητα και διοικητική ικανότητα παροχής των αναγκαίων υπηρεσιών στους πολίτες. Για τη χωροθέτηση θα ληφθούν

υπόψη οι γεωγραφικές ενότητες (αποτυπωμένες σε χάρτες GIS) όλων των σημερινών συμπλεγματοποιήσεων και των Συμβουλίων (υδατοπρομήθειας, αποχετεύσεων, διαχείρισης στερεών αποβλήτων).

➤ **Εκπόνηση των «Τοπικών Αναπτυξιακών Σχεδίων» των «Νέων Πόλεων»** με βάση κοινές προδιαγραφές και μετά από διαβούλευση με τις αντίστοιχες ΑΤΑ.

➤ **Εκπόνηση του νέου ενιαίου Κώδικα Τοπικής Αυτοδιοίκησης**, στον οποίο περιλαμβάνονται και κωδικοποιούνται οι διατάξεις που αφορούν τους Δήμους και τις Κοινότητες και επιπλέον το νέο κανονιστικό πλαίσιο που απαιτεί το Πρόγραμμα Μεταρρύθμισης, ως ακολούθως:

(α) αρμοδιότητες των Συνδέσμων ΑΤΑ και των Νέων Δήμων, οργάνωση των υπηρεσιών τους, θεσμική κατοχύρωση του e-government, πολιτικές που αφορούν το προσωπικό και κανόνες του δημοτικού μάνατζμεντ,

(β) οικονομικοί πόροι,

(γ) αρμοδιότητες, συγκρότηση και λειτουργία των αιρετών οργάνων και των λοιπών συλλογικών οργάνων, καταστατική θέση των αιρετών,

(δ) θεσμοί διαφάνειας, διαβούλευσης, λογοδοσίας και διασφάλισης της νομιμότητας στη λειτουργία των ΑΤΑ, θεσμοί συμμετοχής των πολιτών και θεσμοί προστασίας τους από την κακοδιοίκηση.

(ε) νέα καταστατική θέση των αιρετών.

Σε χωριστό κεφάλαιο του Κώδικα, περιλαμβάνονται οι ρυθμίσεις που αφορούν τα Επαρχιακά Συμβούλια και τις υπηρεσίες υποστήριξής τους, καθώς και τις σχέσεις τους με τις κρατικές Επαρχιακές Υπηρεσίες.

➤ **Εκπόνηση και προετοιμασία εφαρμογής ειδικού προγράμματος βελτίωσης των οικονομικών της τοπικής αυτοδιοίκησης** που περιλαμβάνει:

(α) Ουσιαστική ενδυνάμωση των οικονομικών μεγεθών των ΑΤΑ (την επανεξέταση των συστημάτων κατανομής των γενικών κρατικών επιχορηγήσεων, την εκπόνηση συστήματος κατανομής των ειδικών επιχορηγήσεων για έργα ανάπτυξης, την αναμόρφωση του φορολογικού συστήματος της Τ.Α., την ένταξη των ΑΤΑ ως τελικών δικαιούχων στα Επιχειρησιακά Προγράμματα του Σ.Σ.Α., στα μέτρα που τις αφορούν).

(β) Ριζική αναβάθμιση της οικονομικής διοίκησης και διαχείρισης (τη θεσμοθέτηση ενιαίου λογιστικού συστήματος και τυποποιημένου προϋπολογισμού / απολογισμού, την εφαρμογή προϋπολογισμών προγραμμάτων και στόχων και την υιοθέτηση διαδικασιών συμμετοχικού προϋπολογισμού, τη μείωση των ελέγχων από τα Υπουργεία και τις Επαρχίες στην οικονομική διαχείριση με ουσιαστική αξιολόγηση των οικονομικών αποτελεσμάτων των ΑΤΑ, την αναδιοργάνωση – μηχανοργάνωση των οικονομικών υπηρεσιών, την επιμόρφωση του προσωπικού, τη θεσμοθέτηση μονάδων εσωτερικού ελέγχου, την καταγραφή και αξιοποίηση της δημοτικής ακίνητης περιουσίας, την ολοκληρωμένη και συστηματική αντιμετώπιση σε μεσοπρόθεσμη βάση των προβλημάτων χρηματοδότησης των Ταμείων Συντάξεων και Φιλοδωρημάτων).

(γ) Χρηματοδότηση των Συνδέσμων ΑΤΑ για την κάλυψη των λειτουργικών δαπανών και την πραγματοποίηση των αναγκαίων επενδύσεων και ισχυρά οικονομικά κίνητρα για τη συγκρότηση των Νέων Δήμων.

➤ **Εκπόνηση και προετοιμασία εφαρμογής ειδικού προγράμματος για την οργάνωση των Συνδέσμων ΑΤΑ και στη συνέχεια των Νέων Δήμων** (των αιρετών και των λοιπών συλλογικών οργάνων και των υπηρεσιών τους), για τη βελτίωση της διοικητικής ικανότητάς τους και γενικότερα για τη βελτίωση της δημοτικής διακυβέρνησης, που περιλαμβάνει:

(α) την οργάνωση των νέων δημοτικών συλλογικών οργάνων,

(β) τη θέσπιση οργανογραμμάτων,

(γ) τη χρήση εργαλείων αποτύπωσης και ελέγχου διεργασιών όπως ο σχεδιασμός διαγραμμάτων ροής εργασιών,

(δ) την εισαγωγή εργαλείων διοίκησης μέσω στόχων, απλούστευσης των διαδικασιών και μέτρησης-μείωσης του διοικητικού βάρους, αυτοαξιολόγησης και διοίκησης ολικής ποιότητας (με αξιοποίηση και του Κοινού Πλαισίου Αξιολόγησης).

Κάθε Σύνδεσμος ΑΤΑ συγκροτεί, ανάλογα με το μέγεθός του, ενδεικτικά τις ακόλουθες υπηρεσίες:

- διοικητική υπηρεσία με αρμοδιότητα και τη λειτουργία μονοθυρικής μονάδας εξυπηρέτησης πολιτών (“one stop shop”), καθώς και την πληροφορική
- οικονομική υπηρεσία

- υπηρεσία προγραμματισμού με αρμοδιότητα τον αναπτυξιακό προγραμματισμό
 - τεχνική υπηρεσία με αρμοδιότητα και τη μελέτη και κατασκευή των έργων και την υποστήριξη της τοπικής ανάπτυξης (αστικής ή/και αγροτικής) με προστασία του περιβάλλοντος
 - κοινωνική υπηρεσία
- **Εκπόνηση και προετοιμασία εφαρμογής ειδικού προγράμματος εισαγωγής της ηλεκτρονικής διακυβέρνησης** στην τοπική αυτοδιοίκηση που περιλαμβάνει:
- (α) την πρόσληψη εξειδικευμένου προσωπικού, την κατάρτιση των υπηρετούντων υπαλλήλων και τη δημιουργία IT Units στους Δήμους,
 - (β) τη δημιουργία δικτύου δομών και υπηρεσιών ηλεκτρονικής διακυβέρνησης (e-government) με τη συμμετοχή της τοπικής αυτοδιοίκησης στην ανάπτυξη και στη διοίκηση του,
 - (γ) τη δημιουργία υποδομών e-government – networking σε όλες τις δημόσιες υπηρεσίες, περιλαμβανομένων των επαρχιακών και των δημοτικών υπηρεσιών, την αναβάθμιση του ηλεκτρονικού εξοπλισμού των ΑΤΑ, τη διασφάλιση ευρυζωνικών δικτύων και ασφάλειας των δικτύων,
 - (δ) την ενίσχυση του «μονοθυρικού» προτύπου εξυπηρέτησης των πολιτών (one stop shop),
 - (ε) την επέκταση των καλών πρακτικών, την ενεργοποίηση του εθνικού GIS, την υιοθέτηση και γενίκευση των Application Service Providers,
 - (στ) την ανάπτυξη δικτύου Help Desks, τη δημιουργία Data Centers, Συνεργατικής Εταιρείας Μηχανογράφησης και Κεντρικού Οργανισμού υποστήριξης και ανάπτυξης της ηλεκτρονικής διακυβέρνησης.
- **Εκπόνηση και προετοιμασία εφαρμογής ειδικού προγράμματος ανάπτυξης του ανθρώπινου δυναμικού** που περιλαμβάνει:
- (α) την ποσοτική ενίσχυση των ΑΤΑ σε προσωπικό και τη βελτίωση του outsourcing, την απλούστευση των διαδικασιών πρόσληψης, σύστημα αξιολόγησης και κίνητρα για την εξέλιξη του προσωπικού, περιλαμβανομένης της συσχέτισης της πιστοποιημένης επιμόρφωσης με την εξέλιξη των υπαλλήλων των ΑΤΑ,
 - (β) το σχεδιασμό σύγχρονων προγραμμάτων κατάρτισης που έχουν προσδιορίσιμα μαθησιακά αποτελέσματα, την κατάρτιση των αιρετών και των υπαλλήλων των ΑΤΑ

- (νέων και υπηρετούντων), μετά από επιστημονική διάγνωση των αναγκών και με σκοπό την απόκτηση των γνώσεων και των δεξιοτήτων που απαιτούνται για την εφαρμογή του Προγράμματος Μεταρρύθμισης, την υποστήριξη των ενδοϋπηρεσιακών προγραμμάτων κατάρτισης και τη δημιουργία ενιαίου πλαισίου πιστοποίησης των δεξιοτήτων των υπαλλήλων,
- (γ) την αναβάθμιση του μάνατζμεντ των ΑΤΑ με ενίσχυση της διάκρισης μεταξύ πολιτικής διεύθυνσης και δημοτικής διοίκησης και με βελτίωση της διοίκησης του ανθρώπινου δυναμικού (human resources management),
- (δ) τη συγκρότηση Ινστιτούτου επιμόρφωσης του ανθρώπινου δυναμικού και τη δημιουργία Τομέα Δημόσιας Διοίκησης σε κυπριακό πανεπιστημιακό τμήμα.
- **Θέσπιση μηχανισμών ολοκληρωμένου και σφαιρικού σχεδιασμού, ελέγχου και αξιολόγησης των παρεχόμενων υπηρεσιών** (ώστε όλοι οι πολίτες της Κυπριακής Δημοκρατίας να απολαμβάνουν ίδιο επίπεδο υπηρεσιών).
 - **Εκλογή των** Δημάρχων και των Δημοτικών Συμβουλίων, των Κοινοταρχών και των Κοινοτικών Συμβουλίων και εκλογή ή συγκρότηση των Διοικητικών Συμβουλίων των Συνδέσμων ΑΤΑ και των Επαρχιακών Συμβουλίων.
 - **Εκπόνηση του Δεκαετούς Προγράμματος Μεταρρύθμισης 2012 – 2021.**

Γ.1.2. ΤΟΜΕΑΚΕΣ ΔΡΑΣΕΙΣ ΚΑΙ ΠΡΟΓΡΑΜΜΑΤΑ

Το Επιχειρησιακό Σχέδιο περιλαμβάνει τις ακόλουθες «τομεακές ομάδες δράσεων» και «τομεακά ειδικά προγράμματα»:

Στον Τομέα της Ανάπτυξης

- Θεσμοθέτηση και προετοιμασία υποστήριξης της εφαρμογής του συμμετοχικού προγραμματισμού σε εθνικό και επαρχιακό επίπεδο και του επιχειρησιακού σχεδιασμού σε τοπικό επίπεδο: συμμετοχή των ΑΤΑ –μέσω των εκπροσώπων τους στα Επαρχιακά Συμβούλια– στον αναπτυξιακό προγραμματισμό, σύνταξη προδιαγραφών και οδηγιών για τα Τοπικά Αναπτυξιακά Σχέδια και εκπόνησή τους από τους Συνδέσμους ΑΤΑ, παρακολούθηση της εφαρμογής τους μέσω δεικτών αξιολόγησης, δημιουργία δομών και συστημάτων αναπτυξιακού προγραμματισμού και επιχειρησιακού σχεδιασμού στους Συνδέσμους ΑΤΑ, δημιουργία εργαλείων

υποστήριξης της εφαρμογής των Τοπικών Σχεδίων –περιλαμβανομένων των Αναπτυξιακών Εταιρειών–, πρόγραμμα ενημέρωσης των αιρετών και κατάρτισης των υπαλλήλων.

- Προετοιμασία της δημιουργίας αποδοτικών μηχανισμών αδειοδότησης και ελέγχου των επαγγελματιών και των επιχειρήσεων: ενίσχυση ή δημιουργία υπηρεσιών και μηχανισμών ελέγχου, αξιοποίηση των ΤΠΕ και κατάρτιση του προσωπικού, ανάληψη των σχετικών αρμοδιοτήτων από τους Δήμους και τους Συνδέσμους ΑΤΑ.
- Σχεδιασμός, θεσμοθέτηση και προετοιμασία εφαρμογής προγράμματος τεχνικών υποδομών και κινήτρων για την προώθηση της επιχειρηματικότητας σε τοπικό επίπεδο: δημιουργία μη κερδοσκοπικών επιχειρήσεων των ΑΤΑ και επιχειρήσεων κοινωνικής οικονομίας, συμπράξεις δημόσιου και ιδιωτικού τομέα για την υλοποίηση έργων των ΑΤΑ.

Στον Τομέα του Χωρικού Σχεδιασμού

- Συμμετοχή των Ενώσεων Δήμων και Κοινοτήτων και των Επαρχιακών Συμβουλίων στη διαβούλευση που αφορά την εκπόνηση του Εθνικού Χωροταξικού για τη Νήσο. Συμμετοχή των Συνδέσμων ΑΤΑ στη διαβούλευση που αφορά τα χωροταξικά και τα πολεοδομικά σχέδια κάθε Επαρχίας. Συμμετοχή των πολιτών στη διαβούλευση που αφορά την εκπόνηση των Τοπικών Αναπτυξιακών Σχεδίων από τους Συνδέσμους ΑΤΑ.
- Η εκπόνηση των Τοπικών Αναπτυξιακών Σχεδίων αναφέρθηκε ήδη ως οριζόντια δράση, διότι ο ενιαίος και συνολικός χωροταξικός σχεδιασμός και αναπτυξιακός προγραμματισμός της περιφερειακής και τοπικής ανάπτυξης (τόσο των αστικών περιοχών όσο και της υπαίθρου) θεωρείται ως πρώτο βήμα της προτεινόμενης Στρατηγικής Μεταρρύθμισης. Τα Σχέδια αυτά υλοποιούν τις επιλογές των χωροταξικών και των πολεοδομικών σχεδίων κάθε Επαρχίας, που αφορούν τις ζώνες χρήσεων γης (αστικές και εξαστικές περιοχές, ζώνες παραγωγικών δραστηριοτήτων κλπ.), και τους όρους δόμησης.
- Προετοιμασία της δημιουργίας ενιαίων πολεοδομικών αρχών στο πλαίσιο των Επαρχιακών Συμβουλίων με τη μεταφορά συγκροτημένων δομών (με αρμοδιότητες, εξειδικευμένο προσωπικό, πόρους, υλικοτεχνική υποδομή) και βελτίωση του θεσμικού πλαισίου.

- Εκπόνηση και προετοιμασία εφαρμογής προγράμματος υποδομών και κινήτρων για τον περιορισμό της υπέρμετρης αστικοποίησης και την ανάπτυξη της υπαίθρου:
 - τουριστικές υποδομές, κίνητρα για εναλλακτικές μορφές τουρισμού και ανάπτυξη της οικοτεχνίας και της παραδοσιακής τέχνης,
 - ανακαίνιση και ανάπτυξη χωριών της υπαίθρου (ανάπλαση κοινόχρηστων χώρων, επισκευή κοινωφελών κτιρίων, κίνητρα αποκατάστασης όψεων των κτιρίων),
 - διατήρηση και αναβάθμιση της αγροτικής κληρονομιάς (αποκατάσταση περιβαλλοντικά υποβαθμισμένων περιοχών, διατήρηση και αναβάθμιση περιοχών υψηλής φυσικής αξίας, μετατροπή κτιρίων σε λαογραφικά μουσεία),
 - επανασχεδιασμός του συγκοινωνιακού δικτύου, συγκοινωνιακές υποδομές και ρυθμίσεις, ενίσχυση του συστήματος των μέσων μαζικής μεταφοράς και δημιουργία χώρων στάθμευσης στις αστικές περιοχές.

Στον Τομέα της Περιβαλλοντικής Πολιτικής

- Δημιουργία Παρατηρητήριου της περιβαλλοντικής νομοθεσίας, προσαρμογή της Κυπριακής νομοθεσίας στην περιβαλλοντική νομοθεσία της Ε.Ε. και δημιουργία μηχανισμών ελέγχου της εφαρμογής της.
- Εκπόνηση και προετοιμασία εφαρμογής προγράμματος ανάπτυξης των εσωτερικών πόρων της τοπικής αυτοδιοίκησης: δημιουργία δομών και συστημάτων άσκησης της περιβαλλοντικής πολιτικής στους Συνδέσμους ΑΤΑ, μεταβίβαση αρμοδιοτήτων, πληροφόρηση, επιστημονική και τεχνική υποστήριξη, ανάπτυξη του ανθρώπινου δυναμικού και ενίσχυση της υλικοτεχνικής υποδομής τους (περιλαμβανομένων γεωγραφικών συστημάτων πληροφοριών).
- Αξιοποίηση των θεσμών και των διαδικασιών του πολυεπίπεδου συμμετοχικού προγραμματισμού για την ενσωμάτωση της περιβαλλοντικής πολιτικής ως mainstreaming στο σχεδιασμό και την εφαρμογή των δημόσιων πολιτικών και για την επίτευξη οικονομικών κλίμακας.
- Συντονισμός του σχεδιασμού και της εκτέλεσης των έργων παροχέτευσης ομβρίων υδάτων από τα Συμβούλια Αποχετεύσεων. Προετοιμασία της συνεργασίας ενοποίησης των Συμβουλίων Υδατοπρομηθειών και Αποχετεύσεων και της ενοποίησης των Διαχειριστικών Συμβουλίων ολοκληρωμένων μονάδων διαχείρισης στερεών αποβλήτων. Προετοιμασία της υποκατάστασης των συμπλεγμάτων Κοινοτήτων που

διαχειρίζονται τα σκύβαλα από τους Συνδέσμους ΑΤΑ εφόσον συμπίπτουν τα γεωγραφικά όριά τους ή υπαγωγή τους στην εποπτεία των Επαρχιακών Συμβουλίων εφόσον αφορούν μεγαλύτερες γεωγραφικές ενότητες.

- Πρόβλεψη θεσμών άμεσης συμμετοχής των πολιτών στο σχεδιασμό και την εφαρμογή των περιβαλλοντικών πολιτικών σε τοπικό επίπεδο.

Στον Τομέα των Κοινωνικών Υπηρεσιών

- Εκπόνηση και χρηματοδότηση προγραμμάτων κοινωνικής πολιτικής από την Κυβέρνηση, αποκεντρωμένη εφαρμογή, συντονισμός και εποπτεία της εφαρμογής τους από τις κεντρικές υπηρεσίες. Συμμετοχή των Επαρχιακών Συμβουλίων στο σχεδιασμό και την παρακολούθηση της εφαρμογής τους. Επέκταση υπαρχόντων μηχανισμών διασύνδεσης κρατικών υπηρεσιών και υπηρεσιών του εθελοντικού τομέα.
- Ανασχεδιασμός του περιεχομένου των προγραμμάτων κοινωνικής ευημερίας, σύμφωνα με τις ανάγκες κάθε περιοχής, με την ουσιαστική συμμετοχή των αντίστοιχων ΑΤΑ.
- Προετοιμασία της μεταφοράς αρμοδιοτήτων και πόρων στην τοπική αυτοδιοίκηση για την εκπόνηση, χρηματοδότηση και εφαρμογή προγραμμάτων κοινωνικής πολιτικής από τους Συνδέσμους ΑΤΑ σε συνεργασία με τις ΑΤΑ – μέλη του και τις εθελοντικές οργανώσεις.
- Προετοιμασία της συγκρότησης διαγνωστικών υπηρεσιών και γραφείων πληροφόρησης για την κατάλληλη ενημέρωση και συμβουλευτική υποστήριξη των πολιτών.
- Διατηρουμένων των σημερινών κρατικών μηχανισμών αξιολόγησης, διερεύνηση της δυνατότητας δημιουργίας μηχανισμών αξιολόγησης και λογοδοσίας όλων των κοινωνικών υπηρεσιών.

Επιπλέον των ανωτέρω, «τομεακές ομάδες δράσεων» ή/και «τομεακά ειδικά προγράμματα» μπορεί να συμφωνηθούν μεταξύ, αφενός του Υπουργείου Εσωτερικών και, αφετέρου, του Υπουργείου Οικονομικών και του Γραφείου Προγραμματισμού, του Υπουργείου Γεωργίας, Φυσικών Πόρων και Περιβάλλοντος, του Υπουργείου Εργασίας και Κοινωνικών Ασφαλίσεων, του Υπουργείου Συγκοινωνιών και Έργων, του Υπουργείου Εμπορίου, Βιομηχανίας και Τουρισμού.

Για παράδειγμα, με το Υπουργείο Παιδείας;

- Αναδιάρθρωση της περιοχής ευθύνης και των αρμοδιοτήτων των Σχολικών Εφοριών με στόχο τη μεταφορά τους στους Νέους Δήμους.

Γ.2. ΟΡΓΑΝΩΣΗ ΤΗΣ ΔΙΑΒΟΥΛΕΥΣΗΣ – ΕΠΙΚΟΙΝΩΝΙΑ – ΣΥΝΕΡΓΕΙΕΣ ΔΙΟΙΚΗΣΗ – ΠΑΡΑΚΟΛΟΥΘΗΣΗ – ΑΞΙΟΛΟΓΗΣΗ ΤΟΥ ΕΠΙΧΕΙΡΗΣΙΑΚΟΥ ΣΧΕΔΙΟΥ

Εφαρμόζονται όσα ανωτέρω περιγράφονται για το Επιχειρησιακό Πρόγραμμα.

Ιδιαίτερη έμφαση δίνεται στην οργάνωση της διαβούλευσης και τον σχεδιασμό του επικοινωνιακού προγράμματος, ώστε να επιδιωχθεί η ευρύτερη δυνατή πολιτική και κοινωνική συναίνεση για το Πρόγραμμα Μεταρρύθμισης.